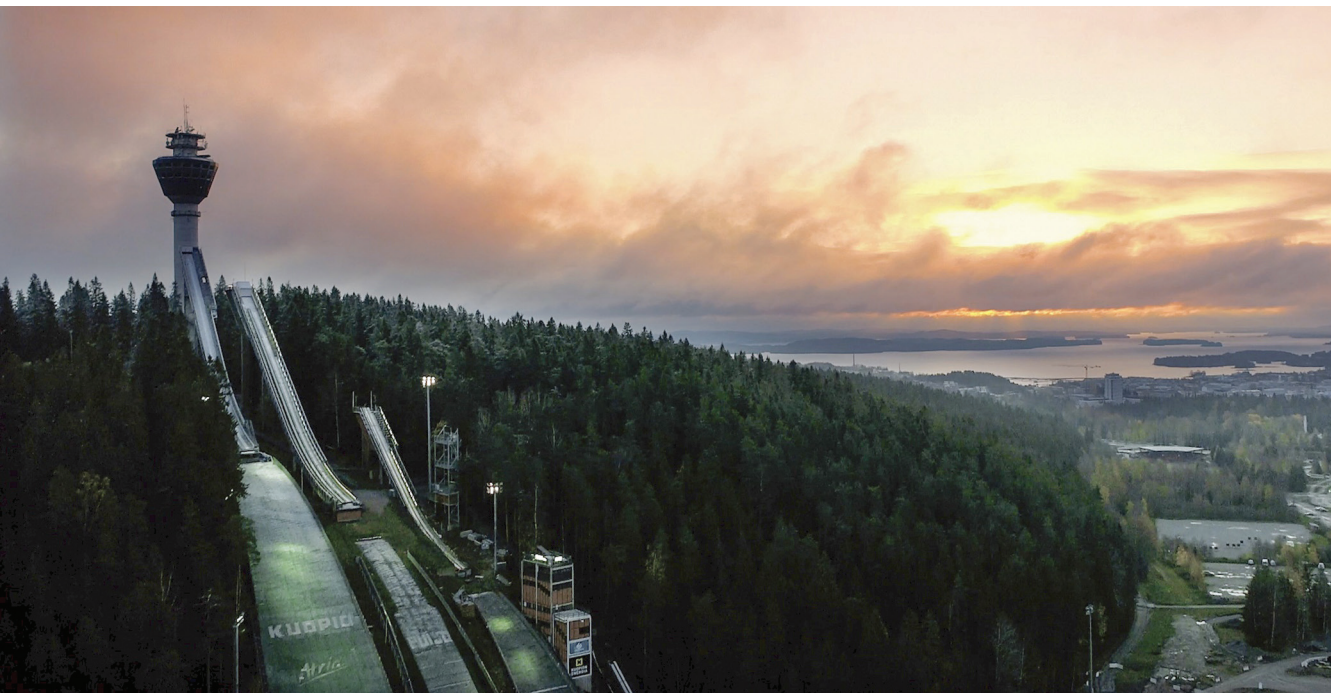

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

■ SOSIAALI- JA TERVEYSALA

VIREYTTÄ JA HYVINVOINTIA VIRETORILTA

-KUVAUKSIA VIRETORIN HYVISTÄ KOKEILUISTA
JA KÄYTÄNNÖISTÄ TULEVAISUUTEEN

TOIMITTANUT **Marja Äijö**

VIREYTTÄ JA HYVINVOINTIA VIRETORILTA

-KUVAUKSIA VIRETORIN HYVISTÄ KOKEILUISTA
JA KÄYTÄNNÖISTÄ TULEVAISUUTEEN

Toimittanut Marja Äijö

Savonia-ammattikorkeakoulu
Julkaisutoiminta
PL 6
70201 KUOPIO
julkaisut@savonia.fi

Copyright © tekijät ja Savonia-ammattikorkeakoulu
Teksti, kuvat ja taulukot CC BY-SA 4.0

2. painos

ISBN: 978-952-203-280-5 (PDF)
ISSN 2343-5496

Savonia-ammattikorkeakoulun julkaisusarja 10/2020

Kustantaja	Savonia-ammattikorkeakoulu
Taitto	Tapio Aalto
Kansikuva	Mikko Lappalainen

Sisälllys

Marja Äijö

Johdanto	7
-----------------------	----------

Eija Partanen-Kivinen, Sari Aalto

Viretori harjoittelupaikkana muutosten vuosina 2010-2016	9
1. Johdanto	9
2. Viretori vuosina 2010 - 2013	10
2.1 Viretori muutosten pyörteissä 2010	10
2.2 Viretorin uudet haasteet 2011 –2013	10
3. Viretori muuttaa, muuttuu ja kehittyy	12
3.1 Viretori muuttaa Sairaalakadulta Opistotielle 2014	12
3.2 Viretoritilojen remontointi ja toiminnan käynnistäminen Opistotiellä	12
3.3 Hilikka - potilastietojärjestelmä osaksi Viretori-toimintaa syksyllä 2014	13
4. Viretori-toiminnan kehittäminen vuosina 2015-2016	13
5. Historiasta pontta tulevaisuuden suunnitteluun	14

Salla Lommi, Helena Pennanen, Marja Gröhn-Rissanen

Kansainvälisyysosaamista Viretorilta	15
1. Johdanto	15
2. Kansainvälistä toimintaa Viretorilla	16
3. Kotikansainvälistyminen Viretorin yrittäjämäisessä oppimisympäristössä	17
4. Kansainvälisyysosaamisen taitoja Viretorin arjesta	18
5. Kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden oppimisprosessi ja sen ohjaus Viretorilla	20
6. Visio: Viretori on asiakaslähtöinen, moniammatillisesti toimiva kansainvälinen oppimisympäristö	21

Anu Kinnunen

Koululaisten hyvinvointia edistämässä fysioterapian keinoin -ohjaus- ja neuvontapalvelu peruskouluilla osana Viretoriharjoittelua	23
1. Johdanto	23
2. Koulun moniammatillinen työyhteisö	24
3. Fysioterapeutti osana koulun moniammatillista työyhteisöä	25
4. Fysioterapeuttiopiskelijoiden ohjaus- ja neuvontapalvelu Kuopion peruskouluilla	28
5. Tulevaisuuden fysioterapiapalvelut kouluilla	30

Helena Nieminen

Kohti omaa kutsumusta – opiskelijana Viretorilla	33
1. Johdanto	33
2. Viretorin monipuoliset toimintamuodot	34
2.1 Vahvana läpi raskauden -projekti	35
2.2 Viretori-harjoittelu	39
2.2.1 Itsenäistä asiakastyöskentelyä Viretorilla	39
2.2.2 Raskaus ja liikunta -valmennukset	40
3. Äitien terveyttä Viretorilta tulevaisuudessakin	41

Antti Rimpineva

Viretori yhteistyökumppanina	43
1. Johdanto	43
2. Työ hyväksi -pilotin käynnistyminen 2018-	44
2.1 Asiakaslähtöisiä palvelukokeiluja työyhteisöissä	44
2.2 Työhyvinvointiparien kokemuksia opiskelijoiden toiminnasta	45
2.3 Toiminnan kehittäminen eteenpäin	46
3. Yhteistyön syventämisen hyödyt osapuolille	46
4. Pohdinta	47

Marja Äijö, Annu Suvinen, Salla Lommi

Viretori tulevaisuuden oppimisympäristönä ja palveluntarjoajana	50
1. Johdanto	50
2. Palaute muokkaa Viretorin tulevaisuutta	52
3. Onko Viretori harjoitteluympäristö vai palveluliiketoimintaa?	53
4. Savonian strategia ohjaa Viretoria kohti tulevaisuutta	54
4.1 Savonian strategia 2021-2030	54
4.2 Viretorin visiona asiakaslähtöinen, moniammatillisesti toimiva kansainvälinen oppimisympäristö	56
5. Viretorin tulevaisuus	58
5.1 Valtakunnalliset tulevaisuuden näkymät	58
5.2 Tulevaisuuden näkymät alueellisesti	59
5.3 Viretorin modernit hyvinvointi- ja terveystalvet palveluliiketoimintana tulevaisuudessa	59

Kirjoittajat

Aalto Sari on koulutukseltaan terveydenhuollon maisteri ja laillistettu ravitsemusterapeutti. Hän on työskennellyt Savoniassa vuodesta 2000 lähtien. Hän on toiminut opetustyön ohessa Viretori-koordinaattorina 2014 – 2016. Sari korostaa työssään sloganeita: *"Ruoka on lääke"* ja *"Kukaan ei syö ravitsemusta, vaan kaikki syövät ruokaa – Tieto käytännöksi"*.

Gröhn-Rissanen Marja on erikoissairaanhoitaja ja terveydenhuollon maisteri. Hän on toiminut vuodesta 2005 lähtien Savonia ammattikorkeakoulussa hoitotyön lehtorina. Vuodesta 2013 lähtien hän on toiminut Savoniassa terveysalan kansainvälisyys koordinaattorina. Savoniassa Marja on myös työskennellyt projektipäällikkönä kolmessa eri Savonian hankkeessa (ICTO 2006, Tervettä Voimaa 2008 ja OIS 2013). Vuonna 2005 hän toimi kuukauden Ulkoministeriön rahoittamassa Center for Continuing Nursing- hankkeessa Kosovossa ja vuosina 2007 ja 2008 MNCH (Mother, Newborn, Child, Health) - actions in training of Health-leaders – hankkeissa, joihin liittyi terveystieteiden kouluttamiseen Etelä-Afrikassa. Ennen siirtymistään Savoniaan hän työskenteli parikymmentä vuotta Kuopion yliopistollisessa sairaalassa lastenkliniikassa sairaanhoitajana, apulaisosastonhoitajana osastonhoitajana ja klinikkaopettajana.

Kinnunen Anu on koulutukseltaan fysioterapeutti, ammatillinen erityisopettaja sekä terveystieteiden opettaja (ft, EO, TtM). Hän opiskelee Itä-Suomen Yliopistossa kasvatustieteen tohtorihjelmassa. Hän työskennellyt Savoniassa vuodesta 2010 lähtien, jossa hän toimii fysioterapian lehtorina ja kuntoutustiimin vastaavana. Väitöskirjassa tutkimuksen kohteena on erityistä tukea tarvitsevan koululaisen osallisuutta vahvistava yhteistoiminta. Anu toimii myös fysioterapian maailman järjestön (WCPT:n) lasten fysioterapian alajärjestön tutkimuskomitean jäsenenä (IOPTP).

Lommi Salla on koulutukseltaan Savonia-ammattikorkeakoulusta valmistunut Fysioterapeutti (Yamk). Hän on työskennellyt liikunnan ja terveyden edistämisen parissa yhteensä yli kymmenen vuotta. Nykyisin hän työskentelee Viretorin toiminnan koordinaattorina ja suunnittelijana Savonia ammattikorkeakoulussa.

Nieminen Helena on Savoniasta 2019 valmistunut fysioterapeutti, joka tutustui äitiysfysioterapiaan opiskeluvuosinaan useiden hankkeiden, projektien, harjoitteluiden ja opinnäytetyön muodossa.

Partanen-Kivinen Eija on liikuntatieteiden maisteri. Hän on toiminut syksystä 2009 alkaen Savonia-ammattikorkeakoulun, liikuntatieteellisten aineiden lehtorina. Vuodesta 2010 alkaen hän toimi opetustyön ohessa Viretori-koordinaattorina vuoteen 2013 asti. Hänen toiminnan mottona on: *"Liike on lääke - niin terveyden edistämässä, hoitamisessa ja kuntoutuksessa."*

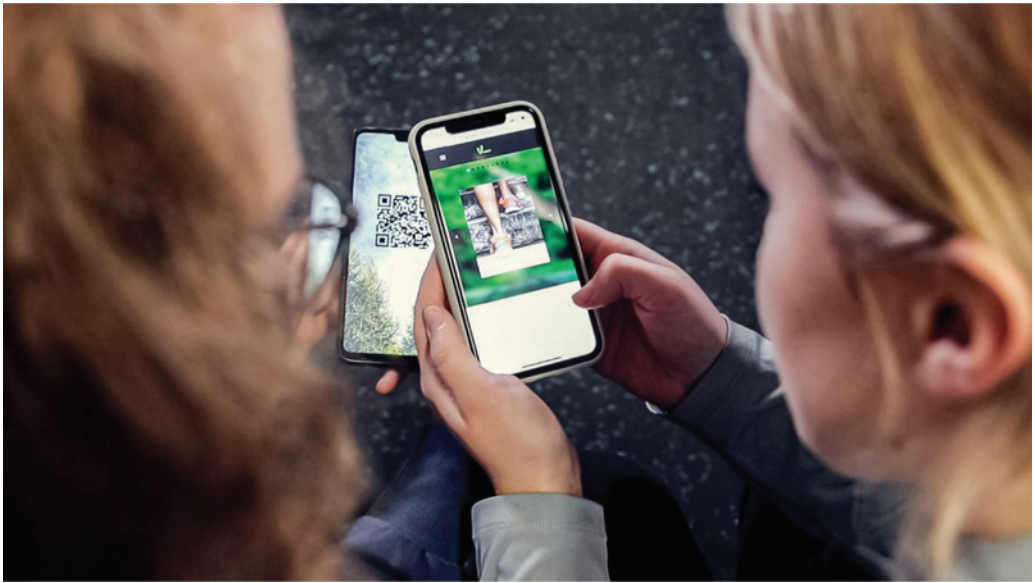
Pennanen Helena on koulutukseltaan erikoissairaanhoitaja ja terveydenhuollon maisteri. Hän toimii hoitotyön lehtorina Savonian ammattikorkeakoulussa. Hän on työskennellyt Savoniassa ja sitä edeltäneissä terveydenhuollon koulutusorganisaatioissa elokuusta 1986 alkaen. Ennen opettajauraansa, vuodesta 1978 alkaen, hän työskenteli sairaanhoitajana KYS:n lastenkliniikassa. Työuransa aikana Helena on osallistunut useisiin sekä kotimaisiin että kansainvälisiin hankkeisiin esimerkiksi VireTori-hankkeeseen,

jonka aikana VireTorin toiminta käynnistettiin. Lisäksi hän on ollut kansainvälisessä opettajavaihdossa Britanniassa, Kyproksella, Mosambikissa ja Kiinassa. Helena on ollut osallisena kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden ohjauksessa heti siitä alkaen, kun ensimmäiset hoitotyön vaihto-opiskelijat tulivat Kuopion terveydenhuolto-oppilaitokseen Walesista Glamorganin yliopistosta 1990-luvulla.

Rimpineva Antti on sosionomi (AMK) ja hyvinvointikoordinaattori (YAMK) opiskelija Savonia-ammattikorkeakoulussa. Hän on työskentelee tällä hetkellä Kuopion kaupungin perusturvan työsuojeluvaltuutettuna kolmatta vuotta.

Suvinen Annu on Terveystieteiden maisteri ja fysioterapian lehtori Savonia-ammattikorkeakoulussa vuodesta 2020. Kliinisessä työssä ollessaan hän on työskennellyt niin yksityisellä kuin julkisellakin puolella fysioterapeuttina, viimeisimmäksi Kuopion Yliopistollisessa sairaalassa. Pääopetusalueina hänellä on neurologinen fysioterapia sekä hengitys- ja verenkiertoelimistön fysioterapia ja lisäksi hän toimii ergonomiakorttikouluttajana terveysalan monialaisille opiskelijaryhmille. Annu on nimetty Viretorin vastaavaksi fysioterapian opettajaksi, ja hän toimii näin ollen opiskelijoiden ohjaavana opettajana Viretorilla ja osallistuu Viretorin kehittämiseen.

Äijö Marja on Terveystieteiden tohtori ja toimii Savonia-ammattikorkeakoulussa gerontologian ja kuntoutuksen yliopettajana sekä fysioterapeutti ja kuntoutus YAMK -tutkin-tojen tutkintovastaavana. Hän on toiminut opetus-, tutkimus- ja kehittämistehtävissä yli 20 vuotta sekä yliopistossa että ammattikorkeakoulussa. Hän on julkaissut useita ikääntymiseen ja opetukseen liittyviä tutkimusartikkeleita ja muita kirjoituksia.

Kuva: Noora Kopisto

JOHDANTO

Marja Äijö, TtT, ft, Gerontologian ja kuntoutuksen yliopettaja, Savonia-ammattikorkeakoulu, terveysala, Kuopio

Nyky-yhteiskunnan työelämää kuvaa verkottuminen, muutos ja uudistuminen. Erityisesti kuntoutuksen ja hoitotyön aloilla syntyy nopeasti uutta tietoa ja toimintatapoja, joita työntekijät omaksuvat, soveltavat ja jalkauttavat työelämän käytänteiksi entistä lyhyemmässä ajassa. Työelämässä asiantuntijalta vaaditaan enemmän oman alan spesifisten taitojen lisäksi sosiaalisia taitoja, ongelmanratkaisukykyä ja näyttöön perustuvaan tietoon pohjautuva päätöksentekotaitoa. Näiden lisäksi koko ajan kasva teknologian käyttö sosiaali- ja terveysalalla haastaa ajan tasalla pysymistä ja kehittämistyötä. Vastaavan haasteen kohtaavat alalle opiskelevat opiskelijat niin teoriaopinnoissa kuin harjoitteluissa. Harjoittelupaikkojen odotukset suhteessa opiskelijoiden osaamiseen ovatkin entisestään kasvaneet viime vuosina. Näin suomalaisen yhteiskunnan muutos haastaa oppimisen ja opetuksen jatkuvaan uudistamiseen ja kehittämiseen.

Harjoittelut toimivat opiskelijoiden teoreettisen tiedon ja käytännön taitojen integroinnin paikkoina. Viretori on Savonia-ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden oppimisympäristö, jossa opiskelijat pääsevät harjoittelemaan hyvinvointialan palveluiden kehittämistä ja toteuttamista sekä kokeilemaan omaa vastaanotto toiminnan pyörittämistä. Viretorilla harjoittelevat monialaisesti Savonia-ammattikorkeakoulun eri tutkinto-ohjelmien opiskelijat esimerkiksi fysioterapia-, terveydenhoitaja-, ja sairaanhoitajaopiskelijat kuin myös muotoilun ja liiketoiminnan opiskelijat. Tämän lisäksi Viretorilla harjoittelevat Savonia-ammattikorkeakoulussa kansainvälisessä vaihdossa olevat opiskelijat. Viretorin palveluja, esimerkiksi terveyttä edistävää ohjausta ja neu-

vontaa, toimintakykykartoituksia sekä kuntotestausta, toteutetaan matalan kynnyksen periaatteella niin Viretorin oppimisympäristön omissa tiloissa kuin myös yhteistyökumppaneiden toimitiloissa ns. liikkuvina hyvinvointipalveluina.

Viretorin toimintaa ohjaa ja kehittää suunnittelija. Hänen keskeisenä työtehtävänä yhdessä Savonia-ammattikorkeakoulun henkilökunnan ja opiskelijoiden kanssa on seurata alan ja Pohjois-Savon alueen kehityssuuntia ja tämän pohjalta kehittää uudenlaisia palveluja Viretorilla harjoitteluaan tekevien opiskelijoiden toteutukseen. Tämän jatkuvan kehittämistyön kautta Viretorin palvelut ovat ajassa ja uudistuvat. Suunnittelijan työnkuvaan kuuluu myös Viretorin harjoittelun aikana ohjata opiskelijoiden toimintaa ja toimia yhteyshenkilönä Viretorin ja sen laajan yhteistyökumppaniverkoston välillä.

Tämä teos koostuu artikkeleista, jotka kuvaavat eri näkökulmista Savonia-ammattikorkeakoulun Viretoria oppimis- ja harjoitteluympäristönä. Ensin luodaan katsaus Viretorin syntyyn ja sen toimintojen kehittymiseen. Tämän jälkeen tarkastellaan Viretoria kansainvälisenä harjoittelupaikkana. Esille nostetaan mm. kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden näkökulma kuin myös Savonian omien opiskelijoiden kotikansainvälisyys. Seuraavaksi esitellään Viretorin palveluja nostaten esimerkiksi koulufysioterapiaan liittyvä ohjaus- ja neuvontapalvelu. Opiskelijan näkökulmaa Viretorista oppimispaikkana tuo esille Savonia-ammattikorkeakoulusta fysioterapeutiksi valmistuneen opiskelijan artikkeli, joka kuvaa Viretorin harjoittelupaikkana, jossa oli mahdollista päästä harjoittelemaan omaa tulevaisuuden intohimoa ”äitiysfysioterapiaa”. Seuraava artikkeli kuvaa Viretoria yhteistyökumppanin näkökulmasta ja sitä, miten yhteistyö on sujunut Viretorin ja palveluntilaajan kanssa. Teoksen lopuksi luodaan vielä katsaus opetuksen kehittämistyöhön Savonia-ammattikorkeakoulussa ja pohditaan Viretorin tulevaisuuden näkymiä.

VIRETORI

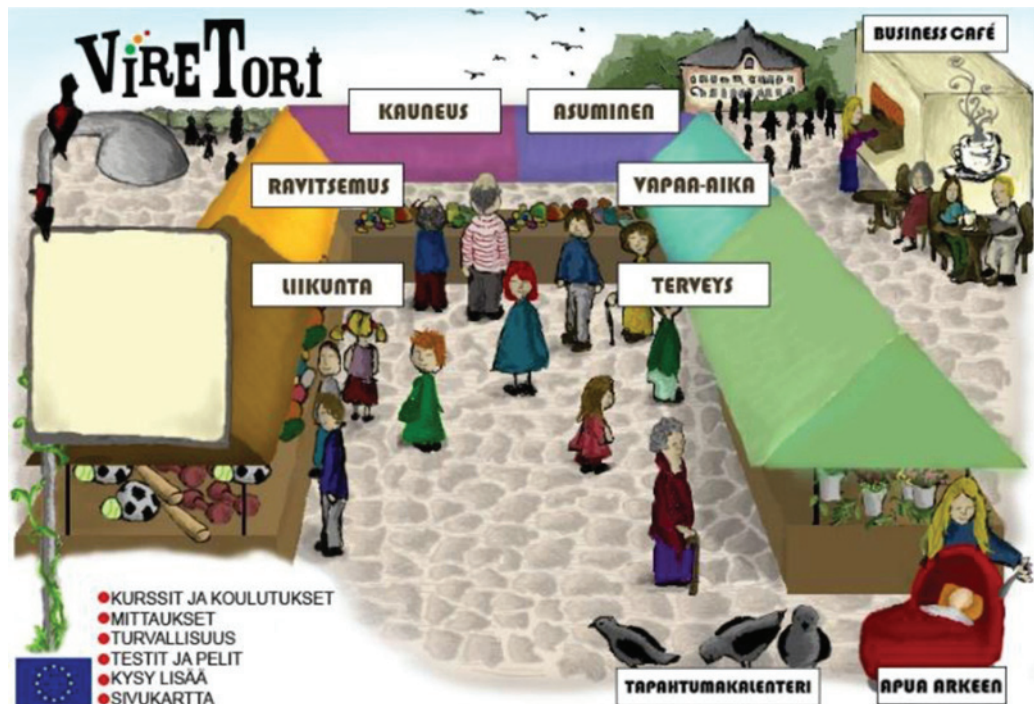
VIRETORI HARJOITTELUPAIKKANA MUUTOSTEN VUOSINA 2010-2016

Eija Partanen-Kivinen, LitM, liikuntatieteellisten aineiden lehtori Savonia-ammattikorkeakoulu

Sari Aalto, ThM, laillistettu ravitsemusterapeutti, ravitsemustieteen lehtori Savonia-ammattikorkeakoulu

1. JOHDANTO

Viretorin syntyhistoria muurattiin vuonna 2010 Savonia-ammattikorkeakoulun ja Savon ammattiopiston yhteishanke Oppimistori-toiminta - avaimia Pohjois-Savon väestön hyvinvoinnin edistämiseen -projektin alkaessa. Oppimistori-toiminta -projektin aikana luotiin Viretorin konsepti (Kuva 1). Viretorilla toimi projektin aikana Savonia-ammattikorkeakoulun ja Savon ammattiopiston opiskelijoita ja opettajia. Heidän lisäksensä projektin aikana Viretorilla toimi kokopäiväinen koordinaattori. (Tiilikainen & Laitinen 2010.)

Kuva 1. "Valoisampi tori".

Viretori-nimi syntyi vuonna 2010, jolloin Oppimistori-toiminta -projekti päättyi. Vuodesta 2010 alkaen toiminta jatkui Savonia-ammattikorkeakoulun omana Viretorina. Alkuvuosina Viretori myllertyi monissa muutoksissa: Toimintaa kehitettiin ja aktiivisesti ideoitiin uusia tapoja tehdä ja toteuttaa Viretorilla mahdollistuvia toimintoja. Myös fyysinen toimintapaikka muuttui useaan kertaan vuosina 2010-2016. Näinä vuosina Viretorin vetovastuusta vastasi kaksi eri koordinaattoria. Tässä artikkelissa keskitymme kyseisiin vuosiin.

2. VIRETORI VUOSINA 2010 - 2013

2.1 Viretori muutosten pyörteissä 2010

Syksyllä 2010 elettiin haastavia aikoja, koska koko Viretorin konsepti piti työstää uudestaan. Oppimistori-toiminta -projektin päätyttyä molemmat koulutusorganisaatiot perustivat omat Viretorinsa. Savonia-ammattikorkeakoulussa Viretorin koordinaattorin työkuva muuttui kokopäiväisestä vuotuisen 200 tunnin resurssiin ja tehtävään valittiin omasta organisaatiosta opettaja. Muutoksista huolimatta toimintaa jatkettiin innolla.

Toiminnan kulmakivet olivat projektin viitoittamana terveyden edistäminen, moniammatillisuus, yrittäjyys ja ergonomia. Opiskelijoiden harjoittelun tavoitteena Viretorilla oli tuottaa moniammatillisesti, tekemällä oppien, opintoihinsa liittyviä hyvinvointipalveluja, ohjausta ja neuvontaa alueen väestölle. Toiminta toteutettiin asiakas- ja työelämäläheisesti joko oppilaitoksen tiloissa, asiakkaan luona, yhteistyötahon luona tai esimerkiksi tapahtumissa.

Viretorin toiminta eli terveyttä edistävien palvelujen tarjoaminen alueen väestölle perustui täysin opiskelijatyöhön. Opiskelijat suorittivat tietyt opintoihinsa liittyvät työharjoittelut Viretorilla. Opiskelijoiden harjoittelu kesti pääsääntöisesti 5-7 viikkoa Viretorilla. Harjoittelulla oli aina tavoite silloisen opetussuunnitelmaa pohjautuen, esimerkiksi yhteisön terveyden edistäminen, sisätautien harjoittelu tai terapeuttinen harjoittelu. Viretorilla harjoitteli samaan aikaan useamman tutkinto-ohjelman opiskelijat, esimerkiksi fysioterapeutti, toimintaterapeutti- ja sairaanhoitaja-, bioanalytiikka- ja suuhygienistiopiskelijat. Viretorilla suoritti harjoitteluja myös kansainväliset opiskelijat. Harjoittelujakson tavoitteista riippuen opiskelijoiden palaute Viretorista harjoittelupaikana oli pääsääntöisesti myönteistä. Suurin haaste opiskelijoiden kokemana Viretorilla oli harjoittelun tavoitteiden täysimääräinen tavoittaminen. Parhaimmillaan Viretori mahdollisti laaja-alaisen oppimisen, ammatillisten osaamistavoitteiden lisäksi. Viretori mahdollisti erilaisten taitojen ja ominaisuuksien kehittymisen, mm. itseohjautuvuutta, aloittekykyisyyttä, vastuullisuutta, markkinointitaitoja, ryhmätyötaitoja ja ohjaustaitoja.

2.2 Viretorin uudet haasteet 2011 –2013

Vuosien 2011 ja 2013 aikana Viretorin palveluissa tapahtui kaksi suurta muutosta. Ensimmäinen näistä oli vuoden 2011 Valviran päätös. Päätös kielsi vereen liittyvät mitaukset osana Viretorin toimintaa. Päätöstä perusteltiin sillä, että korkeakoulun yhteydessä toimiva Viretori ei ollut terveydenhuollon organisaatio. Toinen suuri muutos liittyi suuhygienistiopiskelijoihin. Vuonna 2011 alkoi Suupirssi-hanke ja suuhygienistiopiske-

lijat jäivät pois Viretorin opiskelijavahvuudesta, sillä suuhygienistiopiskelijat siirtyivät harjoittelemaan Suupirssiin. Nämä muutokset olivat merkittäviä Viretorin näkökulmasta. Varsinkin erilaisten vereen liittyvien mittausten päättymisen Viretorille vaikutti asiakaskuntaan olennaisesti, sillä iso asiakasvirta jäi pois päivittäisten palvelujen osalta.

Tilalle oli luotava uusia, erilaisia asiakkaita kiinnostavia tuotteita ja toimintoja. Toiminnan kehittämiseen panostettiin opettajien ja opiskelijoiden yhteisvoimin. Viretori-yhteistyöhön soveltuvia opintojaksoja ja harjoitteluja etsittiin koko ajan kaikilta terveysalan koulutusaloilta. Asian tiimoilta pidettiin lukuisia palaverieita yhdessä eri terveysalan koulutusalojen opettajien kanssa. Yhteistyötä tehtiin myös Savonian muiden koulutusalojen, mm. musiikin- ja tanssin alan opettajien ja opiskelijoiden kanssa. Tässä vaiheessa Savonian terveysalan opiskelijoista eniten Viretorilla oli fysioterapeutti- ja terveydenhoitaja- ja kättilöopiskelijoita.

Viretori-toiminnan tässä vaiheessa selkeä tavoite oli saada luotua toimivaa ja pysyvää yhteistyöverkostoa, jotta eri koulutusalojen opiskelijoilla olisi sisällöllisesti antoisaa ja teoriaopiskelun näkökulmaa laajentavaa tekemistä koko Viretori-harjoittelun ajan. Tavoitteena oli saada vuosikello-ajattelumalli osaksi Viretorin toimintaa. Käytännössä tämä tarkoitti, että Viretori-toimintaan haluttiin toistuvia ja pidempiaikaisia yhteistyösopimuksia ja -kumppanuuksia, jolloin toiminta olisi ennustettavampaa ja mahdollistaisi pitkäjänteisemmän suunnittelun.

Muutoksista huolimatta toimintaa jatkettiin päättäväisesti painottaen terveyden edistämistä ja monialaisuutta. Viretorin toiminnassa jatkettiin esimerkiksi verenpaine, pef (hengitystilavuusmittaus), käden puristusvoima ja Inbody (kehonkoostumus) -mittauksia ja pidettiin vastaanottoaikoja teemalla ”Akuutisti apua”. Fysioterapeuttiopiskelijat ohjasivat erilaisia liikuntaryhmiä ja yhdessä sairaanhoitajaopiskelijoiden kanssa mm. painonhallintaryhmää. Viretorilla organisoitiin myös omia myyntikursseja, joita olivat esimerkiksi Voimavire ja Pysytään pystyssä kurssit. Opiskelijat pitivät luentoja eri teemoista, järjestivät ergonomiakartoituksia ja osallistuivat erilaisten tapahtumien järjestämiseen. Viretori toimi yhteistyössä monien eri tahojen kanssa esimerkiksi Kuopion kaupungin (hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen, terveyden palvelualueen sekä kasvun & oppimisen palvelualueen). Palvelutalot, Valkeisten sairaala, Harjulan sairaala, seniori-ks, koulut, yhdistykset ja järjestöt olivat yhteistyökumppaneita. Myös eri hankkeiden kanssa tehtiin yhteistyötä (mm. Hyvinvointikioski-hanke ja Aivot Narikasta-hanke). Kotisairaanhoidon kanssa kehiteltiin yhteistyötä kotiutettavien haavanhoitoon liittyen ja yksityishenkilöille suunnattujen palveluiden kehittämistä unohtamatta. Yhteenvetona voidaan todeta, että yhteistyötahoja oli lukumäärällisesti paljon, esimerkiksi asukastuvat eri puolilla Kuopiota, potilasjärjestöt, erilaiset hoitolaitokset ja yksilöasiakkaat. Viretori oli selkeästi saanut jalansijaa ja hyvää mainetta terveyden edistämisen sekä matalan kynnyksen aluetoimijana.

Yksi muutoksen tuuli tuli vielä vuoteen 2013. Viretorin tilat olivat Oppimistori-toiminta-projektin aikana ja vuosina 2010 – 2012 Sairaalakadun vanhan sairaalan alakerrassa. Pikkuhiljaa selvisi, että nämä tilat eivät sopineet kokopäiväiseen käyttöön huonon sisäilmansa johdosta, joten alkoi uusien tilojen etsiminen. Jo tuolloin oli tiedossa, että keväällä 2014 Viretori muuttaa Opistotielle. Näin ollen tarve oli löytää lyhyeen, väliaikaiseen käyttöön sopivat tilat. Tilat löytyivätkin läheltä, samalla tontilla olevasta uudisrakennuksesta.

3. VIRETORI MUUTTAA, MUUTTUU JA KEHITTYY

3.1 Viretori muuttaa Sairaalakadulta Opistotielle 2014

Viretorin Opistotieaikakausi alkoi vuonna 2014. Tuolloin Viretorin toiminta siirrettiin Savonian terveystalon Sairaalakadun tiloista Savonia-ammattikorkeakoulun tekniikan yksikön tiloihin Opistotielle. Muutto tapahtui kahdessa osassa. Ensin keväällä 2014 muutettiin luokkatilaan, johon lähinnä siirrettiin Viretorin tavarat Sairaalakadulta. Tuolloin oli jo tiedossa, että luokkatila olisi vain väliaikainen tila Viretorin toiminnalle ja muutto varsinaisiin tiloihin tapahtuisi seuraavana syksynä niiden tyhjennyttyä ja remontin valmistuttua. Luokkatila oli Viretorin toiminnalle hyvin haastava niukkojen säilytystilojen vuoksi ja puutteellisten asiakasvastaanottoilojen näkökulmasta. Luokkaa järjestettiin moneenkin otteeseen irtosermien, pöytien ja tuolien avulla toimintaan sopivammaksi, mutta toimivaksi ja inspiroivaksi toimintatilaksi sitä ei saatu. Laatikoita ja purkamatta olevaa muuttotavaraa oli luokan seinustoilla ja nurkissa koko siellä oloajan.

Opettajia ja myös opiskelijoita jaksoi motivoida tieto tulevasta muutosta parempiin, isompiin ja toimivampiin tiloihin seuraavalla lukukaudella. Luokkatilassa ehdittiin aloittaa opiskelijatoimintaa ennen kesälomien alkua ja toiminta jatkui siellä vielä syksyllä 2014. Muuttorytimitissä opiskelijat joutuivat osana Viretori-harjoitteluaan jatkuvasti järjestelemään luokkatilaa ja myös valikoimaan ja kohdentamaan toimintaansa tilojen asettamiin raameihin esimerkiksi asiakasvastaanottoja ei juurikaan tehty Viretorin tiloissa tuona aikajaksena.

3.2 Viretoritilojen remontointi ja toiminnan käynnistäminen Opistotiellä

Maailmankaikkeuden kirjoittamaton sääntö remonteissa on lienee aikataulujen venyminen. Näin kävi myös Viretorin remonttiaikataulussa. Remontti eteni hitaasti, mutta varmasti ja päättyikin lukukauden 2014-2015 aikana. Tilojen suunnittelua päästiin onneksi aloittamaan remontin ollessa vielä käynnissä. Tilat olivat käytännössä hyvän kokoiset. Viretorin käytössä oli nyt toimistohuone, yhdistetty luento-toimintatila, odotustila sekä wc. Uusi, remontoitu tila tuntui huppealta ja hienolta luokkatilan jälkeen. Remontin edetessä vähitellen realisoitui muuton ja remontin ruohonjuuritasen työmäärä viretorikoordinaattorin näkökulmasta. Tilat piti kalustaa, saada toimiviksi ja lisäksi vielä mahdollisimman viihtyisiksi. Se oli mahdollista ja mukavaa pohdittavaa, jota haastoi kierätysidea. Kalusteet oli ensisijaisesti löydettävä Savonian poistokalusteista. Onneksi hyväkuntoisia kalusteita löytyi lopulta riittävästi. Tämän päivän trendi – kierrätys - on siis ollut Viretorin toiminta-arjessa mukana jo toiminnan varhaisessa vaiheessa.

Syksyllä 2014 ja vielä keväällä 2015 Viretori-koordinaattori asioi ahkerasti Savonian tilapalveluhenkilöstön ja kiinteistön hoitajien kanssa. Etsimme sopivia huonekaluja valtaavan kokoisesta Savonian ylijäämähuonekaluvarastosta, joka onneksi sijaitsi Opistotiellä. Mittailimme, sovitimme, kuljetimme ja raahasimme erilaisia huonekaluja Viretoritilojen ja varaston välillä. Asian hyvä puoli oli se, että meillä oli runsaasti valinnanvaraa ja huonekalut olivat varsin hyväkuntoisia. Oma haasteensa oli saada toimivat ja riittävät atk-laitteet tulostimiseen Viretorin tiloihin. Se sähköpostien ja työtuntien lukumäärä, joka liittyi pelkkien tilojen pystyttämiseen ja minkäänlaisen toiminnanmahdollisuuksien käynnistymiseen, olisi ollut mielenkiintoista laskea ihan erikseen. Näin jälkikäteen

voidaan todeta, että tuolloin muuttojen syvimmissä syövereissä suurin osa Viretori-koordinaattorin työajasta hupeni muuttoon ja itse työtilojen pystyttämiseen – toiminnan minimahdollistamiseen. Itse Viretori-toiminnan sisällöllinen kehittäminen jäi tuossa vaiheessa valitettavan vähäiseksi. Toimintaa ylläpidettiin entisillä suunnitelmilla ja yhteistyökumppanuuksilla. Näin jälkikäteen ajateltuna lukuvuosi 2014-2015 oli Vireritoiminnan näkökulmasta hengissä säilymisen vuosi, josta selvittiin.

3.3 Hilikka - potilastietojärjestelmä osaksi Viretori-toimintaa syksyllä 2014

Asiakastyö Viretorilla vaati asianmukaisen asiakastietojärjestelmän. Viretori asiakaiden tietojen keräämiseen ja säilyttämiseen hankittiin syksyllä 2014 Hilikka-potilastietojärjestelmä. Hilkan myötä Viretori-toimintaan jalkautui koordinoitu ja Valviran hyväksymä asiakastiedon keruusysteemi. Hilikka-ohjelman käyttöön ottaminen lisäsi koordinaattorin ja opiskelijoiden toimistobyrokratiaa. Hilikasta tuli selkeä osa Viretori-harjoittelun arkea.

Viretori-koordinaattori opetteli Hilikan käyttöä aluksi itse muutamissa koulutuksissa. Jatkossa koordinaattorin tehtävänä oli perehdyttää Viretorille tulevat opiskelijat Hilikka-ohjelman käyttöön harjoittelujaksojen alussa. Koordinaattori loi jokaiselle Viretori-opiskelijalle myös määräaikaiset Hilikka-tunnukset ja ylläpiti tunnuksiin liittyvää järjestelmää. Hilikkaa käytettiin sekä älypuhelimilla että tietokoneella. Opiskelijat oppivat ohjelman käytön nopeasti. Ohjelman käytön alkuun päästyään Hilikka-potilastietojärjestelmän ohjeistus – ja perehdytysmateriaalia luotiin ja päivitettiin opiskelijalähtöisesti.

4. VIRETORI-TOIMINNAN KEHITTÄMINEN VUOSINA 2015-2016

Muuton jälkeen, tilojen valmistuttua oli jälleen mahdollista suunnata työenergiaa Viretori-toiminnan sisällölliseen kehittämiseen. Isoimpana tavoitteena ja tahtotilana oli saada opetus ja Viretori-toiminta luontevasti yhdistettyä, niin että Viretori voisi toimia kesätaukoa lukuun ottamatta ympärivuotisesti. Tämä tavoite toteutui vaihtelevasti riippuen Viretori-harjoittelun ajankohdasta opiskelijoiden lukuvuoden aikana. Kesätauko oli pitkä – usein toukokuusta syyskuulle. Isoja haasteita Viretori-toiminnassa olivat eri alojen opiskelijoiden harjoitteluajataulujen ja lisäksi asiakkaiden toiveiden yhteensovittaminen - eli kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen. Opiskelijoiden opintoihin ja luku-järjestyksiin sidotut harjoitteluajat olivat vuosina 2015-2016 ainoastaan tietyt viikot syys- ja kevätlukukausilla ja Viretori-toiminnan oli tapahduttava noilla viikoilla. Viretori oli toiminnassa vain noilla harjoittelujaksoilla ja osan vuodesta Viretori oli kiinni, koska opiskelijoita ei ollut harjoittelussa. Toisinaan opiskelijoita oli Viretorilla yhtä aikaa paljon - toiminnan kannalta jopa liikaakin - ja toisinaan asiakkaita ja työtilauksia olisi ollut paljon enemmän kuin tekijöitä. Tämä oli Viretori-palveluiden markkinoinnin ja koko Viretori-toiminnan kannalta iso haaste.

Vuonna 2016 Viretori-toiminta oli jälleen murroksessa: Savoniassa toimintaan haluttiin panostaa enemmän ja Viretorille haettiin päätoimista koordinaattoria. Opettajavetoinen, sivutoiminen ja melko pieni vuosittainen työaikaressurssi ei riittänyt Viretorin kehittämiseen ja toiminnan pyörittämiseen. Koordinaattoria haettiin julkisella työnhakuilmoituksella ja paikkaa haki useita päteviä ja hyviä hakijoita.

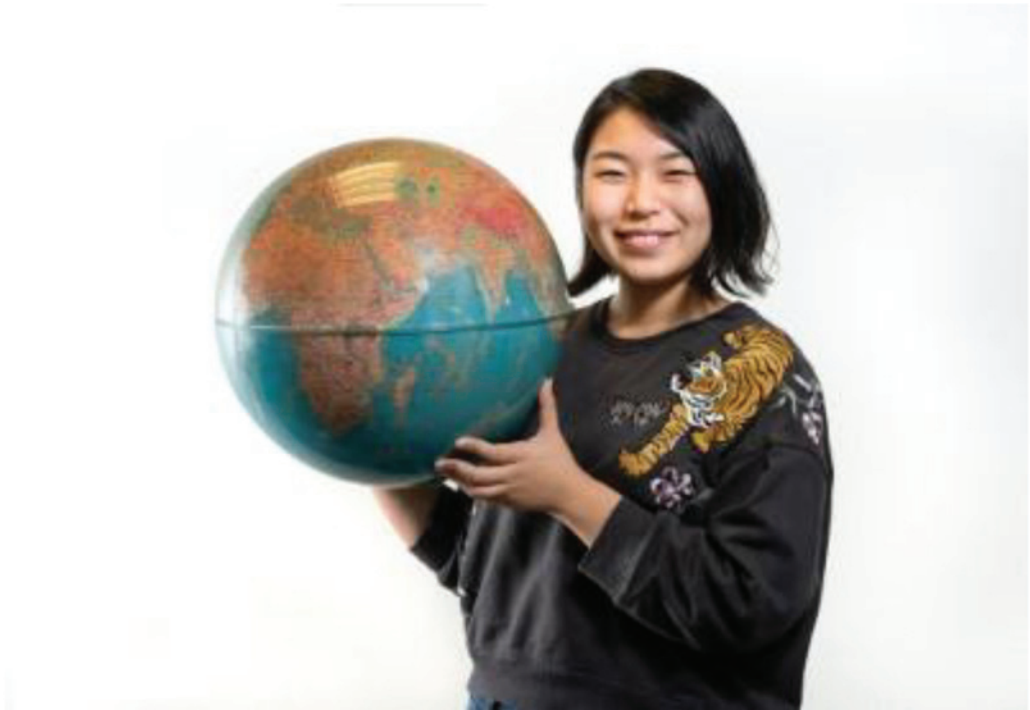
5. HISTORIASTA PONTTA TULEVAISUUDEN SUUNNITTELUUN

Viretorin alkuvaiheen vuodet 2010-2016 olivat Viretoritoiminnan aktiivista kehittämisen aikaa. Viretori haki omaa paikkaansa osana Savonian terveysalan opetusta ja harjoitteluja. Viretorin keskeinen tavoite on alusta saakka ollut terveyden edistäminen ja moniammatillisen yhteistyön kehittäminen. Oman ammattialan rajojen ylittyminen ja tutustuminen muiden ammattialojen opiskelijoiden tulevaan työnkuvaan on ollut tärkeää, toivottu ja läpileikkaava tavoite Viretori-toiminnassa. Ajatuksena on ollut, että eri alojen opiskelijat toimivat yhdessä Viretorilla oppien moniammatillista toimintakulttuuria työelämää varten.

Edellä mainitut tavoitteet nähtiin niin tärkeänä, että Viretorin kehittämiseen ja toimintaan päätettiin panostaa palkkaamalla Viretorille päätoiminen Viretori-koordinaattori. Tämän myötä Viretorin toiminta sai hyvät mahdollisuudet Viretorin vahvaan kehittämiseen ja toiminnan laajentamiseen.

Lähteet

Tiilikainen P & Laitinen M (2010). Pohjois-Savon väestön hyvinvoinnin edistämiseen –projekti Loppuraportti 1.3.2008-31.5.2010.
Saatavissa www-muodossa: <https://portal.savonia.fi/amk/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/julkaisutoiminta/julkaisut-aloittain/opetus-ja-opetuksen-kehittaminen-2>

KANSAINVÄLISYYSSOSAAMISTA VIRETORILTA

Salla Lommi, ft Yamk, Viretorin koordinaattori Savonia-ammattikorkeakoulu

Helena Pennanen, ThM, esh, hoitotyön lehtori Savonia-ammattikorkeakoulu

Marja Gröhn-Rissanen, TtM, esh, hoitotyön lehtori, kansainvälisyyskoordinaattori Savonia-ammattikorkeakoulu

1. JOHDANTO

Koulutuksen tärkeänä tehtävänä on turvata opiskelijoiden valmiudet toimia osana tulevaisuuden kansainvälistyvää työelämää ja sen asettamia vaatimuksia. Tulevaisuuden työelämässä painottuvat palvelujen tuottamisen ohella verkostoituminen ja jatkuva uuden oppiminen. Työelämän muutosta ohjaa uusien tieto- ja viestintäteknologioiden käyttöönotto entistä laajemmin ja nopeammin. Lisäksi tulevaisuuden työelämässä toiminnan johtamisen ja kehittämisen rinnalla tarvitaan myös syvällisempää vuoropuhelua työntekijöiden kanssa. Erityisesti työntekijöiden erilaisuuden huomioiminen on tärkeää, sillä yksilön tai tiimin sijasta yhä useammin työorganisaatio koostuu jatkuvasti muuttuvasta monikulttuuristen toimijoiden ja arvoyhteisöjen verkostosta. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2019: 2, 7-8.)

Opetushallitus (2020) on määritellyt työntekijöiden ammattikorteissa tärkeimmät tulevaisuuden osaamistarpeet terveys-, sosiaali- ja hyvinvointialalla. Kansainvälistyvän

Viretorin toiminnassa niistä korostuvat: digitaaliset kommunikointitaidot, digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisenosaamisen ja työkalujen soveltamiskyvyn, hyvinvointitekniikan tuntemuksen, itseohjautuvuuden ja moniammatillisten palveluketjujen hallinnan sekä asiakaslähtöisten palvelujen kehittämisenosaaminen (Opetushallitus 2020). Joiden kehittymiseen Viretori tarjoaa erinomaisen oppimisympäristön niin suomalaisille kuin kansainvälisille vaihto-opiskelijoille.

Kansainvälinen toiminta on yksi Savonia-ammattikorkeakoulun 2021-2024 strategisista toimintatavoista. Kansainvälisen yhteistyön on tarkoitus kehittää korkeakoulun toimintaa, lisätä koulutuksen ja TKI- ja liiketoiminnan vaikuttavuutta sekä lisätä ulkomaalaisten osajien alueellista määrää. Tämän saavuttamiseksi tulee kansainvälistä tutkintokoulutusta ja englanninkielistä jatkuvan oppimisen tarjontaa lisätä. Savonia on laatinut vuosille 2018-2020 kansainvälisyysohjelman, jolla pyritään vahvistamaan mm. opiskelijoiden valmiuksia kansainvälisiin tehtäviin ja opiskelijoiden osaamisen hyödyntämistä alueen organisaatioissa. Lisäksi kansainvälistymisohjelmassa nousee vahvasti esiin opiskelijoiden kotikansainvälistymisen mahdollistaminen ja kehittäminen. Laadukkaana koulutuksen tärkeitä tekijöitä ovatkin monikulttuurisuus ja kansainvälisyys. Koulutuksen tulisi antaa kaikille opiskelijoille samanlaiset valmiudet toimia tulevaisuuden monikulttuurisessa työelämässä. (Savonia 2020: 11, 13.; Savonian kansainvälisyysohjelma 2018.)

Viretori tarjoaa yhden kansainvälisen harjoitteluympäristön sekä koti- että ulkomaisille opiskelijoille. Viretorilla opiskelijat toimivat moniammatillisessa ja –kansallisessa yhteistyössä paikallisten yhteistyökumppaneiden kanssa tuottaen terveyttä- ja hyvinvointia edistäviä palveluita. Opiskelijoiden tuottamat palvelut ovat asiakkaiden käytössä loppusyksystä alkukesään asti. Viretorilla kansainväliset vaihto-opiskelijat soveltavat aiemmissa opinnoissa oppimiaan tietoja ja taitoja asiakkaiden terveyden edistämisen näkökulmasta.

Tässä artikkelissa kuvaamme Viretoria kansainvälisen toiminnan oppimisympäristönä, joka tarjoaa mahdollisuuden kotikansainvälistymiseen ja yrittäjämäiseen työotteeseen. Lisäksi käsitelämme kansainvälisyysosaamisen osa-alueita ja kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden oppimisprosessia sekä sen ohjausta. Lopuksi tuomme esille Viretorin vision kansainvälisyyden näkökulmasta.

2. KANSAINVÄLISTÄ TOIMINTAA VIRETORILLA

Oppimisympäristönä Viretori tarjoaa mahdollisuuden harjoitella tulevaisuuden työelämätaitoja myös kansainväliseen toimintaan liittyen. Oppimisympäristönä Viretori haastaa kansainvälisiä opiskelijoita ennen kaikkea itsenäiseen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Lisäksi harjoittelun aikana korostuvat erityisesti dialogisuuden, erilaisten työtapojen sietämisen ja tilanteisiin mukautumisen taidot sekä niiden harjoittelu. Näemme Viretorin paikkana, jossa opiskelijat pääset harjoittelemaan ennen kaikkea tulevaisuuden työelämätaitoja. Tämä edellä kuvattu oppimisympäristö on samansuuntainen Työ- ja elinkeinoministeriön (2019) esittämän tulevaisuuden työympäristön kuvauksen kanssa.

Viretori on vuosittain tarjonnut harjoittelupaikan noin 70:lle kolmannen vuoden terveysalan opiskelijalle, joista kansainvälisiä vaihto-opiskelijoita on ollut kuudesta kahdeksaan. Viretori tekee myös yhteistyötä Savonian kansainvälisen sairaanhoitajan tutkinto-ohjelman (Bachelor's Degree Programme in Nursing) kanssa. Viretorilla vierailee säännöllisesti kansainvälisiä opiskelijoita ja opettajia sekä Savonian yhteistyökumppaneita. Viretorin toiminta herättää aina mielenkiintoa ja innostusta! Lisäksi Viretori osallistuu aktiivisesti Savonian järjestämiin kansainvälisiin tapahtumiin ja konferensseihin sekä niiden sisältöjen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Viretorin kansainvälinen toiminta on moninaista ja monitasoista. Siihen osallistuvat ja sitä tukevat erilaiset yhteistyöryhmät, kansainvälisiä opiskelijoita ohjaavat ja koordinoivat opettajat, Savonian opiskelijat ja erityisesti Viretorin yhteistyökumppanit sekä asiakkaat. Yhteistyökumppanit ja asiakkaat ovat ottaneet kansainväliset vaihto-opiskelijat hyvin vastaan. Vaihto-opiskelijat ovat osallistuneet asiakkaiden kuntoutukseen ja terveyden edistämiseen tekemällä kotikäyntejä ikäihmisten luokse ja toimimalla vastaanotolla yhdessä suomalaisten opiskelijoiden kanssa. Asiakkaiden ohjaukseen heidän on ollut vaikeaa osallistua kielimuurin vuoksi.

Kansainväliset vaihto-opiskelijat ovat myös suunnitelleet ja toteuttaneet erilaisia tilanteita ja tapahtumia terveydenedistämisen eri teemoihin liittyen peruskoulun oppilaille sekä alle kouluikäisille lapsille päiväkodeissa ja Perheentalolla. Näitä he ovat toteuttaneet paitsi suomalaisten opiskelijoiden kanssa yhdessä myös yksin tai toisen vaihto-opiskelijan kanssa. Tämä on ollut mahdollista, koska tarvittaessa peruskoulun opettaja, lastentarhaopettaja tai joku muu lasten ohjaaja on voinut tarvittaessa toimia tulkkina. Varsinkin kouluikäisillä on jo jonkun verran kielitaitoa ja monet heistä ovat innokkaita kehittämään omaa englannin kielen taitoaan osallistumalla aktiivisesti vaihto-opiskelijoiden järjestämiin ohjaus-/opetustilanteisiin. Pikkulasten kanssa on joka tapauksessa tärkeää käyttää leikkiä ja muita toiminnallisia keinoja sanallisen kommunikoinnin ja viestinnän tukena, joten se osaltaan helpottaa vaihto-opiskelijan toimintaa. Esimerkiksi Kuopiossa Minna Canthin koulun kanssa yhteistyössä toteutetut englanninkieliset luennot ovat saaneet positiivista palautetta sekä kohde koulun oppilailta, että kansainvälisiltä vaihto-opiskelijoiltamme.

3. KOTIKANSAINVÄLISTYMINEN VIRETORIN YRITTÄJÄMÄISESSÄ OPPIMISYMPÄRISTÖSSÄ

Kotikansainvälistyminen eli Internationalization at Home/IaH tarkoittaa kansainvälisten kokemusten hankkimista ja vieraisiin kulttuureihin tutustumista kotimaassa. (Gröhn-Rissanen & Mähönen 2019) Oppimisympäristönä Viretori tarjoaa kotimaisille opiskelijoille kansainvälisten vaihtojen lisäksi mahdollisuuden kehittää kansainvälistä osaamistaan, kun he toimivat yhdessä vaihtoon tulleiden ulkomaalaisten opiskelijoiden kanssa. Kotikansainvälistymisen avulla ne opiskelijat, joiden ei ole mahdollista lähteä ulkomaille, saavat kansainvälistä ja kulttuurista osaamista, jota yhä enemmän kansainvälistyvä ja monikulttuurinen työelämä valmistuvilta korkeakouluopiskelijoilta odottaa.

Kotikansainvälistyminen on yksi osa Viretori harjoittelun ja toiminnan tavoitteita ja tulevaisuuden päälinjauksia. Viretorin strategisia linjauksia on kehitetty Nousiaisen YAMK-opinnäytetyön avulla vuosina 2019-2020. Työskentely toteutettiin kehittävän

työtutkimuksen menetelmällä, eri alojen asiantuntijoiden ja eri asiakasryhmien edustajien työpajatyöskentelyä hyödyntäen. Työskentelyn tuloksissa kansainvälisyys nousi esille vahvana tulevaisuuden teemana ja toiveena niin Savonian sisäisesti kuin yhteistyökumppaneiden taholta. Yksi Viretori oppimisympäristön kolmesta strategisesta tavoitteesta on ”avain kotikansainvälisyyteen”. Kotikansainvälistymisen kehittämisen tavoitteiksi on asetettu oppimisympäristön kansainvälistyminen, monialaisuuden ja –ammattillisuuden kehittäminen, toimintaympäristön englannin kielisen materiaalin tuottaminen ja kielimuurin murtaminen. (Nousiainen 2020.)

Vaihto-opiskelijat haastavat kotimaisia opiskelijoita syvempään oppimiseen. He edellyttävät perusteluja erilaisille toiminnoille, mikä saa kotimaiset opiskelijat pohtimaan ja arvioimaan suomalaisia työskentelytapojaan. Myös eri kielten käyttäminen asiakastilanteissa on monelle kotimaiselle opiskelijalle pelottavaa. Vaihto-opiskelijan kanssa työskennellessään he saavat arvokasta kokemusta englannin kielisestä työskentelystä, mikä madaltaa sen käyttämisen kynnystä tulevaisuuden työympäristöissä. Vaihto-opiskelijoiden työskentely näkyy lisäksi Viretorin englanninkielisen perehdytysmateriaalin ja palvelukuvausten kehittämisessä ja monikielisesti tarjottavissa palveluissa. Lisäksi vaihto-opiskelijoiden osallistuminen Viretoritoimintaan on tuonut kansainvälisiä ja kulttuurisia tuulahduksia Viretorin arkeen. Suurimmalle osalle kotimaisia opiskelijoitamme Viretorin vaihto-opiskelijat ovat ensimmäinen kosketus kansainväliseen hyvinvointialalla työskentelyyn tai yleensäkin monikulttuurisessa ympäristössä työskentelyyn. Tämä kokemus toivottavasti rakentaa siltoja tuleville kansainvälisille yhteistyötoiminnoille ja niiden ideoinneille opiskelijoiden myöhemmässä elämässä.

4. KANSAINVÄLISYYSOSAAMISEN TAITOJA VIRETORIN ARJESTA

Kansainvälisyysosaaminen on tärkeää työelämässä. Tulevaisuuden työntekijä tarvitsee yhä enemmän kansainvälisyysosaamista, jonka vuoksi sen liittäminen osaksi opintoja on merkityksellistä. Opetushallitus ja Demos Helsinki toteuttivat selvityksen, jossa tutkittiin työnantajien ja opiskelijoiden näkemyksiä kansainvälisen osaamisen merkityksestä työelämässä. Selvityksen mukaan perinteisesti kansainväliseen osaamiseen on liitetty kielitaito, suvaitsevaisuus ja kulttuurien osaaminen. Nykyään puhutaan myös laajennetusta kansainvälisestä osaamisesta. Siinä kansainväliseen osaamiseen liitetään aikaisempien valmiuksien lisäksi työntekijän sitkeys, tuottavuus ja uteliaisuus. (Demos Helsinki 2013: 88.) Kansainvälisyysosaamisen taidot kulkevat käsikädessä tulevaisuudessa tarvittavien työelämätaitojen kanssa: uteliaisuutta oppia uutta ja liittyä osaksi muuttuvia verkostoja sekä sitkeyttä tuottaa jatkuvasti uusiutuvia palveluita.

Viretori mahdollistaa moninaisen kansainvälisyysosaamisen osa-alueiden kehittämisen. Beelen (2019) on koonnut kuvaan yksi (kuva 1) eri lähteistä ja tutkimuksista saatuja kansainvälisyysosaamisen osa-alueita. Kunkin osa-alueen koko määrittyy sen mukaan, kuinka monessa eri tutkimuksessa sitä on kuvattu. Beelen (2019) mukaan osa-alueen koko kuvastaa sen tärkeyttä osana kansainvälisyysosaamista.

Kuva 1. Kansainvälisyysosaamisen osa-alueet Beelen (2019) mukaisesti.

Kansainvälisyysosaamisen osa-alueet suurimmista pienempiin ovat: suvaitsevaisuus ja empatia toisia kohtaan, kansainvälinen ja kulttuurienvälinen suuntautuminen, henkinen tasapaino, kyky kommunikoida tehokkaasti toisten kanssa, kyky työskennellä toisten kanssa, itsenäisyys, onnistumisen halu, kyky käsitellä suuria tietoja, uteliaisuus ja mielenkiinto uusista asioista, vieraiden kielten taidot, ammattitaito, kyky sietää toisia, luovuus sekä akateemiset tulokset (Beelen 2019). Kokemus on osoittanut, että Viretori oppimisympäristönä mahdollistaa näiden osaamisalueiden kehittymisen niin suomalaisilla kuin kansainvälisillä opiskelijoilla. Oppimisympäristönä Viretori on erinomainen näiden valmiuksien kehittämiseen.

Viretorilla vaihto-opiskelija työskentelee osana tiimiä. Harjoittelun onnistumiseksi kansainvälisen opiskelijan täytyy toimia aktiivisesti tiimin jäsenenä yhdessä suomalaisten opiskelijoiden kanssa. Suomalaiset tiimin jäsenet saavat perehdyttää kansainvälistä opiskelijaa osana omaa harjoitteluaan. Kokemuksemme mukaan työskennellessään yhdessä opiskelijat oppivat empatiaa, toisen asemaan asettumista, uusien työskentelytapojen omaksumista sekä kommunikointitaitoja. Lisäksi kotimaiset opiskelijat pääsevät toiminaan vaihto-opiskelijan ohjaajana, jolloin myös heidän ohjaus- ja johtamistaitonsa harjaantuvat. Alkuun yhteistyö on usein haastavaa ja uuvuttavaa, mutta muuttuu harjoittelun edetessä rikastuttavaksi kokemukseksi. Viretori mahdollistaa vaihto-opiskelijoille myös työskentelyn osana useampaa tiimiä ja näin he pääsevät ottamaan vastuuta erilaisista kehittämistehtävistä ja palveluista. Tämän mahdollistamiseksi englannin kielistä oppimisympäristöä rakennetaan tavoitteellisesti eteenpäin jokaisen opiskelijan

toimesta. Viretori vaatii opiskelijoilta vahvaa terveyden edistämisen näkökulmaa ja itsenäistä toimintaa. Tällainen proaktiivinen työote yllättää usein kansainväliset vaihto-opiskelijat haastavuudellaan ja itsenäisyydellään.

5. KANSAINVÄLISTEN VAIHTO-OPISKELIJOIDEN OPPIMISPROSESSI JA SEN OHJAUS VIRETORILLA

Opettajan oma asennoituminen ja kansainvälistymistä edistävä toiminta ovat avaintekijöitä opiskelijan kansainvälisyys valmiuksien oppimisessa. (Gröhn-Rissanen & Mähönen 2019) Kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden ohjaaminen Viretorilla on ollut erittäin antoisaa, mutta ajoittain myös hyvin haastavaa. Sekä itsenäinen ja itseohjautuva työskentely että työskentely opiskelijatiimeissä on koettu erityisen antoisaksi. Haastavia ovat olleet ne tilanteet, joissa yhteistyö suomalaisten ja vaihto-opiskelijoiden välillä ei ole lähtenyt käyntiin. Vaihto-opiskelijat ovat näissä tilanteissa kokeneet, etteivät suomalaiset opiskelijat halua heitä porukkaansa tai puhua englantia. Muutama opiskelija on myös kokenut Viretorin tylsäksi harjoittelupaikaksi, jossa ei opi tarpeellisia taitoja, koska harjoittelu ei toteudu sairaalaympäristössä. Positiiviset kokemukset Viretorista harjoittelupakkana ovat kuitenkin vahvemmat, ja niitä on myös ollut enemmän.

Viretori-harjoittelu alkaa opiskelijan taustatietoihin perehtymisellä. Ennen harjoittelun alkua opiskelija toimittaa Preparation for Clinical Practice – lomakkeen harjoittelua ohjaavalle opettajalle ja Viretori koordinaattorille, joka toimii harjoittelun käytännön ohjaajana. Lomakkeesta opettaja ja ohjaaja saavat tietoa opiskelijan taustoista: kiinnostuksesta hoitotyötä ja kansainvälistä vaihto-opiskelua kohtaan, opiskelijan omista kiinnostuksen alueista ja aiemmista opinnoista ”kotiyliopistossa”. Lomakkeesta ilmenee myös opiskelijalle suunniteltu vaihto-ohjelma täällä Savoniassa.

Harjoittelun alkupäiville sovitaan tavoitekeskustelu, johon osallistuvat opiskelija, Viretori koordinaattori ja ohjaava opettaja. Keskustelun aikana sovitaan opiskelijan tavoitteet Viretori harjoittelulle. Opiskelijan kanssa pohditaan, miten Viretori-harjoittelun tavoitteet asettuvat osaksi hänen omaa opetussuunnitelmansa. Opiskelija tuo tilanteessa esiin, millaisia tavoitteita hänen opetussuunnitelmassaan on suhteessa niihin mahdollisuuksiin, joita Viretori tarjoaa. Viretorin koordinaattori ja ohjaava opettaja kuvaavat, millaisia asioita ja millä tavoin opiskelijan on mahdollista harjoitella Viretorilla. Opiskelijan tavoitteiden asettamisessa otetaan huomioon hänen Viretori-harjoittelunsa pituus ja opiskelijan omat kiinnostuksen kohteet. Näin ollen opiskelijoiden tavoitteet Viretorilla tapahtuvaan harjoitteluun ovat yksilöllisesti asetetut.

Tavoitekeskustelun yhteydessä sovitaan myös jatkotapaamiset ja sovitaan arviointikäytänteistä. Osalla opiskelijoista on mukanaan oman koti yliopiston englanninkielinen arviointilomake, jolloin käytämme sitä arvioinnissa. Jos opiskelijan ei tarvitse käyttää oman yliopistonsa arviointilomaketta, niin hän saa arvioinnin Savonian hoitotyön kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden arviointilomakkeella. Savonian lomakkeen avulla pystymme antamaan myös numeerisen arvioinnin 0-5 asteikolla (0=hylätty, 5=erinomainen), mikäli opiskelijan oma yliopisto edellyttää numeerista arviointia. Jos numeerisen arvioinnin vaadetta ei ole, niin harjoittelu arvioidaan hylätty/hyväksytty.

Tarvittaessa, jos opiskelijan harjoittelu Viretorilla kestää useita viikkoja, järjestetään väliarviointikeskustelu, jossa tarkastellaan harjoittelun tavoitteiden mukaista etenemistä ja tarvittaessa asetetaan uusia tavoitteita. Harjoittelun lopulla pidetään loppuarviointikeskustelu opiskelijan, harjoittelun ohjaajan ja ohjaavan opettajan kesken. Siinä arviointilomake käydään keskustellen läpi, jolloin muodostuu kokonaiskuva opiskelijan osaamisen kehittymisestä ja tavoitteiden saavuttamisesta Viretori-harjoittelun aikana. Keskustelussa myös opiskelija tuo oman itsearviointinsa esille.

6. VISIO: VIRETORI ON ASIAKASLÄHTÖINEN, MONIAMMATILLISESTI TOIMIVA KANSAINVÄLINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ

Tulevaisuudessa kansainvälisyys on lähtemätön osa Viretoria. Osana normaalia toimintaansa Viretori tuottaa myös englanninkielisiä palveluita ja osallistuu sekä kansainvälisiin hankkeisiin että kehittämistyöhön. Tavoitteena on saada Viretorille englanninkielistä asiakaskuntaa jopa maailman laajuisesti, mikä mahdollistuu helppokäyttöisten digitaalisten välineiden avulla. Digitaalisia etäpalveluja on otettu käyttöön nopeasti koronaepidemian vuoksi ja niitä kehitetään edelleen esimerkiksi opinnäytetöiden avulla. Tätä kehitystä voidaan hyödyntää jatkossa kansainvälisten etäpalveluiden kehittämisessä.

Visiona on, että Viretorilla toimivien opiskelijoiden ja henkilökunnan toinen työkieli on englanti ja kynnys sen käyttämiseen on matala. Viretorilla opiskelijoilla on mahdollisuus oppia työelämässä tarvittavaa ammattisanastoa ja sujuva kielitaito mahdollistaa kansainvälisyystaitojen kehittämisen.

Edellytyksenä tälle on, että jo ennen Viretori-harjoittelua opiskelijoille on kehittynyt valmiudet toimia monikulttuurisessa ympäristössä englannin kielellä. Visiossa Viretorin oppimisympäristössä työskentelee kansainvälinen työryhmä ja vastaavanlaista toimintaa käynnistettäisiin yhteistyössä eri puolilla maailmaa toimivien kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

Lähteet

Beelen J. 2019. Kansainvälisyysosaamisen osa-alueet. Consortium of Institutes of Higher Education in Health and Rehabilitation in Europe- koulutus 'Hands-on internationalization@home. Workshop 23.5.2019.

Demos Helsinki. 2013. Piilotettu osaaminen. Emme tunnista nykyajan kansainvälisiä osaajia – mutta juuri heitä jokainen työnantaja tarvitsee muuttuvassa maailmassa. Selvityshanke. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/piilotettu-osaaminen-selvitys-kansainvalisyysden-merkityksesta>

Gröhn-Rissanen M, Mähönen A. 2019. Kotikansainvälistyminen – loistava idea toteuttamista vailla valmis. Saatavissa: https://blogi.savonia.fi/globaaliaosaa-mista/2019/06/11/kotikansainvalistymisen-loistava-idea-toteuttamista-vailla-valmis/?fbclid=IwAR3pCuWYsa_X5daTBYIvdipGz5ip0YZ5wNlf8Owd9uDXX8hq_ts-V4czZQo

Opetushallitus. 2020. Osaamisen ennakointifoorumi – Ammattiala-korttipakka. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kaikki-kortit_1.pdf

Nousiainen J. 2020. Strategian luominen Viretori oppimisympäristöön. Kehittävän työtutkimuksen metodi. Savonia ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen tutkinto-ohjelma Yamk. Opinnäytetyö. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020060417163>

Savonia. 2020. Savonian strategia 2021-2024. Savonia kestävän kasvun kumppanina ja osaamisen varmistajana. Savonian Santra.

Savonian kansainvälisyysohjelma 2018. Savonian kansainvälisyysohjelma 2018-2020. Saatavissa: https://amksavonia.sharepoint.com/sites/santra-tukipalvelut/Jaetut%20asia-kirjat/savonia_kansainvalisyysohjelma_2018_20_22012018_87171.pdf

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2019. Työelämän kehittämisstrategia vuoteen 2020. Työelämä 2020 -hanke. Saatavissa: <https://tem.fi/tyoelama-2020-2013-2019->

Kuva: Susanna Koskelin

KOULULAISTEN HYVINVOINTIA EDISTÄMÄSSÄ FYSIOTERAPIAN KEINAIN -OHJAUS- JA NEUVONTAPALVELU PERUSKOULUILLA OSANA VIRETORIHARJOITTELUA

Anu Kinnunen, ft, TtM, EO, fysioterapian lehtori Savonia-ammattikorkeakoulu

1. JOHDANTO

Hyvinvointi ja terveys ovat kaikkien ikäryhmien arvoja. Lapsuuden ja nuoruuden aikana syntyy perusta ihmisen myöhemmälle hyvinvoinnille ja terveydelle. Hyvinvointiin ja terveyteen liittyvät asenteet, elintavat, käyttäytymismallit ja niihin vaikuttavat tekijät omaksutaan lapsuus- ja nuoruusvuosien aikana. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden myönteisiin toimintamalleihin kuuluvat mm. terveelliset elintavat, erityisesti liikunnan ja levon tasapainoinen suhde, sekä harrastukset ja sosiaaliset suhteet. Hyvinvointia ja terveyttä edistävät toimintamallit muotoutuvat vuorovaikutuksessa lapsen, lapsen perheen ja muun lähiympäristön kanssa. (Suomen akatemia 2010).

Kouluikäisten lasten terveyden on viime vuosina kiinnitetty enemmän huomiota. Lasten ja nuorten hyvinvointi ja terveys ovat muutoksessa. Tiedetään, että vain kolmasosa peruskoululaisista liikkuu suositusten mukaan (Kokko & Martin 2019.). Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi tarvitaan kohdennettuja, yksilöllisiä tukitoimia. Erityisesti tulisi kiinnittää huomiota vähän liikkuvien ja toimintarajoitteisten lasten ja nuorten terveyden sekä liikkumisen edistämiseen. Tarvitaan ennen kaikkea uudenlaisia

keinoja ennaltaehkäisevään toimintaan, varhaiseen puuttumiseen sekä toimintakyvyn tukemiseen. Nyt tarvitaan ripeitä toimia koululaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja tukemiseksi. (Suomen akatemia 2010; ER-WCPT 2017; Suomen fysioterapeutit 2019.)

Savonia-ammattikorkeakoulu lähti kehittämään fysioterapeuttiopiskelijoiden ohjaus- ja neuvontapalvelua yhdessä Kuopion kaupungin perusopetustoimen ja terveydenhuollon toimijoiden kanssa vuoden 2019 alusta. Palvelun tavoitteena oli tuottaa opetuksen ohelle hyvinvointia ja toimintakykyä edistäviä palveluja. Tämä palvelu toteutettiin osana kolmannen vuoden Viretori-harjoittelua. Tässä artikkelissa kuvataan Savonia-ammattikorkeakoulun fysioterapeuttiopiskelijoiden ohjaus- ja neuvontapalvelua Kuopion peruskouluilla ja kokemuksia palvelun hyödyllisyydestä.

2. KOULUN MONIAMMATILLINEN TYÖYHTEISÖ

Koululaisten hyvinvointi ja sen edistäminen ovat koko kouluyhteisön yhteinen asia. Käsitteily hyvinvoinnista suuntaa hyvinvointityötä ja hyvinvointiryhmän toimintaa koulussa. Kun kokonaisvaltainen hyvinvointi ymmärretään perustaksi oppimiselle ja kasvuille, niin sitä on helpompi rakentaa ja vahvistaa. Ennaltaehkäisevällä hyvinvointityöllä vahvistetaan olemassa olevaa hyvinvointia ja torjutaan pahoinvointia (Norvapalo & Thessle 2017.) Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013) säädetään esiopetuksesta, perusopetuksesta, nuorten ammatillisesta koulutuksesta ja lukiokoulutuksesta. Sen tehtävänä on edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä lisäksi ympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta. Tavoitteena on turvata yhdenvertaiset oppilashuollon palvelut kaikille oppilaille ja tukea heitä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa 1287/2013, 2§). Terveydenhuoltolaissa (1326/2010) säädetään koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä, palveluiden saatavuudesta ja hoitoon pääsystä sekä perus- ja erikoissairaanhoidon yhteistyöstä Kouluterveydenhuollon palvelut ovat saatavilla pääsääntöisesti koulupäivien aikana kouluilla tai sen välittömässä läheisyydessä ja ne ovat kaikille koululaisille maksuttomia. Koulu-/opiskeluterveydenhuollon moniammatillisessa tiimissä työskentelevät koulu-/opiskeluterveydenhoitaja, koululääkäri, koulupsykologi ja kuraattori. (Terveydenhuoltolaissa 1326/2010, 16§.)

Näillä edellä mainitulla koulun ja oppilashuollon henkilöstöllä on tietoa mm. nuorten kasvusta ja kehittymisestä, perheiden ja lasten yhteiskunnallisesta tilasta sekä koulu- ja oppilashuoltojärjestelmästä. Kuitenkin näiden ammattihenkilöiden rinnalle tarvitaan uusia ammattiryhmiä tukemaan koululaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Esimerkiksi fysioterapeuteilla on erityinen asiantuntemus terveyden ja toimintakyvyn edistämiseen ja ohjaamiseen (Suomen Fysioterapeutit 2019). Tällaisessa moniammatillisessa yhteistyössä eri alojen osaaminen yhdistyy ja moniammatillisuus auttaa asiantuntijoita ymmärtämään paremmin tilanteita koululaisten ja heidän perheiden näkökulmasta. Parhaimmillaan se tukee oikeanlaisen, riittävän ja oikea-aikaisen tuen saamista. (Norvapalo & Thessler 2017; Leppäkoski ym. 2017.)

Moniammatillinen yhteistyö onnistuu, kun se on selkeästi organisoitua, henkilöt tuntevat toistensa työnkuvat ja tunnistavat eri osapuolten toimintamahdollisuudet sekä jakavat yhteneväisen näkökulman käsiteltävään asiaan. Yhteistoiminnan toteutumisen edellytyksiä ovat on luottamus, kyky rakentaa yhdessä toimivia toimintatapoja, sitoutumista ja positiivista asennetta yhteistyöhön. (Edwards, Daniels, Gallagher, Leadbetter

& Warmington 2009; Koskela 2013). Anabyn, Lawn, Majnemerin & Feldmanin (2018) tutkimuksen mukaan kuntoutuksen asiantuntijoiden, opettajien ja palveluiden järjestäjien hyvin koordinoitu yhteistyö voimaannuttaa myös ammattilaisia ja kehittää toimijoiden asiantuntijuutta. Hyödyllisimpiä toimintatapoja ovat konsultaatiot, palaverit ja ammattilaisten toteuttamat koulukäynnit. Yhteistyön toteuttamiseen tarvitaan ennen kaikkea resursseja ja aikaa sekä kasvokkain kohtaamisiin, että oppilaan seuraamiseen koulussa luonnollisessa toimintaympäristössään. Tämä tarkoittaa ammattilaisten jalkautumista kouluille lapsen ja opettajan fyysiseen toimintaympäristöön. (Norvapalo & Thessler 2017.)

3. FYSIOTERAPEUTTI OSANA KOULUN MONIAMMATILLISTA TYÖYHTEISÖÄ

Suomen Fysioterapeutit ry:n tekemän kyselyn (2019) mukaan fysioterapeutin vastaanotto toteutuu pääsääntöisesti terveysasemilla, vaikka se olisi mahdollista toteuttaa koulu-/opiskeluterveydenhuollon tiloissa kouluilla. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (1994/559) säätelee fysioterapeuttien oikeudesta tehdä tehtäviä, joihin hän on saanut valmiudet koulutuksensa, kokemuksensa ja ammattitaitonsa perusteella (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 1994/559, 5§). Laki antaa fysioterapeutille mahdollisuuden toimia tiiviinä osana koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoa, jolloin koululaiset ja opiskelijat voivat hakeutua suoraan fysioterapeutinvastaanotolle ilman lähetettä. Kouluilla ja oppilaitoksissa toteutuva vastaanotto nopeuttaa ja sujuvoittaa koulu-/opiskeluterveydenhuollon moniammatillista yhteistyötä. Perusterveydenhuollon ohella koululaisten ja opiskelijoiden parissa työskentelevät fysioterapeutit voivat toimia esimerkiksi opetus- tai liikuntatoimen alaisuudessa. Organisatorinen sijoittuminen vaikuttaa fysioterapeuttien työvelvollisuuksiin. (Suomen fysioterapeutit, 2019.)

Koulupäivän aikainen liikunta vaikuttaa monin tavoin lasten oppimiseen ja oppimistuloksiin. Monipuolisen, ikä- ja kehitystasolle sopivaa liikuntaa tulisi sisällyttää osaksi pedagogisia ratkaisuja oppimisessa ja opettamisessa. Koulupäivän aikainen liikunta näyttäisi edistävän esimerkiksi luokkahuonekäyttäytymistä, tehtäviin keskittymistä ja oppitunteihin osallistumista sekä sitä kautta itse oppimista. Erityisesti hyödyllisiä ovat oppituntien aikana pidetyt liikunnalliset tauot ja opetukseen integroitu liikunta. (Kantomaa, Syväoja, Sneck, Jaakkola, Pyhältö & Tammelin 2018.) Fysioterapeutin työn tavoitteena kouluilla on ennaltaehkäistä liikunta- ja toimintakyvyn ongelmia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sekä järjestää hyvinvointia edistävää ohjausta, neuvontaa ja toimintaa koululaisille. Ydinosaamisalueisiin kuuluu erityisesti terveyden, liikkeen, liikkumisen ja toimintakyvyn edistäminen, palauttaminen ja ylläpitäminen. (Suomen Fysioterapeutit 2019.) Tällä hetkellä pohjoismaissa harvoissa kouluissa on fysioterapeutin palveluita saatavilla (Kinnunen & Johansen 2020).

Fysioterapeutin osaamisella voidaan vahvistaa koululaisten hyvinvointia niin psyykkisellä, fyysisellä kuin sosiaalisellakin tasolla. Fysioterapeutin erityisosaamista on myös erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten toimintakyvyn tukeminen koulussa. Kouluilla fysioterapeutti voi lisätä tietoisuutta terveyttä parantavasta keinoista ja fyysisestä aktiivisuudesta (Suomen fysioterapeutit 2019). Toukokuussa 2017 Fysioterapeuttien maailman järjestön (WCPT) pohjoismaiset jäsenjärjestöt (ER-WCPT) totesivat yhtei-

sessä suosituksessa, että fysioterapeuttien tulisi olla kiinteä osa koulun terveydenhuoltoa. Tämän suosituksen julkaisemisen jälkeen Suomen fysioterapeuttiliitto julkaisi kesällä 2019 oman kansallisen suosituksensa koululaisten fysioterapiasta (ER-WCPT 2017; Suomen fysioterapeutit 2019). Suositusten mukaan fysioterapeutin työn tavoitteena kouluilla on ennaltaehkäistä liikunta- ja toimintakyvyn ongelmia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sekä järjestää hyvinvointia edistävää ohjausta, neuvontaa ja toimintaa koululaisille. Ydinosaamisalueisiin kuuluu erityisesti terveyden, liikkeen, liikkumisen ja toimintakyvyn edistäminen, palauttaminen ja ylläpitäminen. (Suomen fysioterapeutit 2019.) Syksyllä 2020 ilmestyi kansainvälinen suositus fysioterapiapalveluista kouluille (Kuva 1.). Sen mukaan fysioterapeuttien tulisi olla kiinteä osa koulujen henkilökuntaa. (IOPTP 2020.)

Kuva 2. Liikunnan iloa fysioterapeuttipiskelijöiden ohjaamana.

PHYSICAL THERAPY (PT) SERVICES IN SCHOOLS

School-based physical therapists (PTs) are **movement experts** who have the skills to be integral members of school teams that promote participation in educational activities including access to the educational environment, prevention of impairment, and promotion of the health and well-being of students.

SCHOOL-BASED PTs SUPPORT THE HEALTH AND WELL-BEING OF ALL SCHOOL CHILDREN

- Physical activity is vital for children's physical and mental health and well-being, and their learning
- Implementing health promotion activities can prevent obesity and chronic health conditions, and support mental health, cognitive function and academic performance

SCHOOL-BASED PTs ENABLE EARLY IDENTIFICATION AND INTERVENTION FOR CHILDREN WITH HEALTH CONDITIONS AND PHYSICAL IMPAIRMENTS

- Identify health conditions and physical impairments that affect function and access to educational settings, including playgrounds and gymnasiums
- Ensure inclusion of students in all aspects of school life (e.g. access to environment, resources)
- Support independence of students in physical care routines, school routines (e.g. training of staff in transfer training), and address equipment needs (e.g. walkers, gait trainers, mechanical lifts)

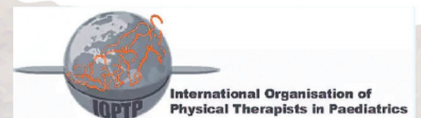
SCHOOL-BASED PTs ARE INTEGRAL MEMBERS OF GENERAL EDUCATION SCHOOL TEAMS WITH A CONSTANT PRESENCE IN SCHOOLS, TO ENSURE CHILDREN CAN ACCESS EDUCATIONAL OPPORTUNITIES

- Support school teams in decision making
- Use a variety of collaborative practices and a diversity of tiered intervention strategies as part of workload or whole school approach service delivery models
  - consultative services
  - small-group activities
  - individual direct services

ADDITIONAL RESOURCES FOR PTs:

- [The International Organisation of Physiotherapists in Paediatrics](#)
- [APTA Pediatric Physical Therapy](#)
- [Role of the School Based Physical Therapist](#)
- [APTA Pediatrics Fact Sheets](#)

DEVELOPED BY MEMBERS OF THE IOPTP SCHOOL-BASED PT GROUP: CONNIE JOHNSON, KIRSTIN MACDONALD, CHANTAL CAMDEN, ANU KINNUNEN, KINE JOHANSEN AND MARY JANE RAPPORT. DESIGNED BY NICOLE JACOBS. JULY 2020

4. FYSIOTERAPEUTTIOPISKELIJOIDEN OHJAUS- JA NEUVONTA-PALVELU KUOPION PERUSKOULUILLA

Savonia-ammattikorkeakoulun Viretorille lähdettiin kehittämään fysioterapeuttioiskelijoiden ohjaus- ja neuvontapalvelua peruskouluille vuonna 2018. Palvelun kehittämisen taustalla ovat olleet yhteiskunnallinen ja paikallinen huoli koululaisten terveydestä ja hyvinvoinnista. Lisäksi palvelun kehittämistä vauhdittivat Pohjoismaisten fysioterapiayhdistysten konsensuslauselma (ER-WCPT 2017) sekä Suomen fysioterapeuttiliiton suosituksesta fysioterapiasta kouluilla (Suomen fysioterapeutit 2019). Viretorin palveluiden suunnittelussa on hyödynnetty kansainvälisiä toimintamalleja (Missiuna ym. 2012) sekä Lappeenrannan että Riihimäen koulufysioterapian toimintamalleja.

Ohjaus- ja neuvontapalvelu päätettiin toteuttaa osana kolmannen vuoden harjoittelua. Yhteistyökumppaneiksi saatiin Kuopiosta kolme peruskoulua; Martti Ahtisaaren, Pyörön ja Puijonsarven koulut. Palvelujen ajankohdiksi sovittiin Viretorin toimintakauden mukaan syksyisin viikoilla 45-50 ja keväisin viikoilla 2-21. Palvelu toteutuu yhtenä päivänä viikossa kullekin koululle. Palvelutoiminnan alkuvaiheessa toiminta on koostunut mm. taukoliikunnoista oppilaille ja opettajille, rentoutuspajoista, move-testiosien harjoittelusta, liikuntatunneista, sovelletusta liikunnasta pienryhmille, ergonomiohjauksista sekä luennoista (mm. someniska-luennot) (Kuva 2.). Opiskelijat ovat toimineet kouluilla kahden tai kolmen hengen ryhmissä. Tärkeä osa opiskelijoiden työtä on ollut markkinoida ja tehdä palvelua tunnetuksi kouluilla sekä löytää oma paikkansa koulujen arjessa.

Palvelun kehittämisen tukena toimii ohjausryhmä, joka koostuu Kuopion kaupungin ja Kuopion yliopistollisen sairaalan fysioterapeuteista, Savonia-ammattikorkeakoulun fysioterapian lehtoreista, koulutoimen johtajasta sekä terveydenhuollon palveluesimiehistä. Ohjausryhmän tehtävänä on tukea palvelun kehittämistä ja se kokoontuu 3-4 kertaa vuodessa. Opiskelijoiden on mahdollista myös konsultoida asiantuntijoita yhdessä harjoittelua ohjaavan opettajan kanssa.

Ohjaus- ja neuvontapalvelu on toteutunut yhden lukukauden ajan. Keväällä 2020 valinnut Covid-19 pandemian toi muutoksia palveluihin ja jopa uhkana oli palvelukokonaisuuden katkeaminen. Kuitenkin tänä aikana ohjaus- ja neuvontapalvelut on saatu etänä toimimaan suhteellisen hyvin. Etäpalveluina on pystytty toteuttamaan taukoliikuntaa niin oppilaille kuin opettajillekin. Lisäksi on tarjottu oppimateriaalia (tiedostojen ja videoiden avulla) liikunnasta, ruutuajasta, ravitsemuksesta sekä vapaa-aikaan aktiviteettiehdotuksia perheille (Kuva 3.). Samoja aiheita on tarjottu kouluille myös etäluentojen muodossa.

Palvelut ovat yhteiskunnan haasteista huolimatta lähteneet hyvin käyntiin. Koulujen palaute palveluista on ollut hyvin myönteistä ja koettu erittäin tarpeellisena. Martti Ahtisaaren rehtorin Titta Kaukosen palautteen mukaan: *"Fysioterapeuttioiskelijat ovat meillä Martissa esim. pitäneet taukojumppia, olleet tuntien pidossa mukana sekä erityis- että yleisopetuksen luokissa. Nyt suunnittelussa on koulupäivän aikainen pop up- tapahtuma yläaulaan. Suuren suosion saavutti vanhempainillassa tehtäväpiste, jossa perheet pääsivät kokeilemaan aktiivilaattojen avulla ketteryyttään ja jokainen testaamaan puristusvoimaansa. Ihailemme teidän opiskelijoidenne ihanan aktiivista otetta koululla, eivät jää toimettomiksi, vaikka varauskalenteri näyttäisikin jossain kohtaa va-*

NIMIJUMPPA

SUORITA TAUKOJUMPPA, JONKA LIIKKEET RAKENTUVAT OMAN NIMESI KIRJAINTEEN MUKAAN.
VOIT HALUTESSASI VALITA MYÖS BONUS-LIIKKEITÄ!

A Nouse 5 kertaa istumaan selinmakuulta	Lankutusasennossa 15-30 sekunnin ajan
B Kävele kantapäilläsi 20 askelta	P Laskeudu vatsamakuulle ja nouse takaisin ylös 5 kertaa
Koske 10 kertaa kyynärpäällä vastakkaista polvea	Seiso yhdellä jalalla 30 sekunnin ajan
D Tee 5 kappaletta vatsarutistuksia	R Tee 10 sammakkohyppyä
E 10 karhukävelyaskelta	S Nouse 20 kertaa varpaillesi
F Läpsäytä 20 kertaa kädet yhteen jalan alta	T Tee 5 kyykkyhyppyä
G Pyörähdä seisten ympäri 3 kertaa	U Tee 10 polvennostoa molemmilla jaloilla
H Tee 10 X-hyppyä	V Laskeudu selinmakuulle ja nouse takaisin ylös 5 kertaa
I Tee 10 kyykkyä	X Koske 10 kertaa kädellä vastakkaista nilkkaa
J Kosketa 10 kertaa lattiaan vuorotellen molemmilla käsillä	Y Tee 3 kuperkeikkaa takaperin
K Istuudu 10 kertaa penkille ja nouse taas seisomaan	Z Tee 2 kärrynpyörää
L Kosketa kantapäilläsi pakaroita 10 kertaa molemmilla jaloilla	Å Tee silta
M Tee 3 kuperkeikkaa	Ä Kävele varpaillesi 20 askelta
N Tee 10 lantionnostoa selinmakuulta	Tee 5 polvet rintaan hyppyä

Kuva 3. Nimijumppaohjeet koululaisille.

jaalta, vaan työllistävät itsensä meidän iloksemme ja hyödyksemme! Kevään mittaan varmasti arkeen saadaan nivottuja monia mukavia juttuja!”

Opiskelijat ottivat myös hienosti tämän palvelujen aloittamisen ja kehittämisen haasteen vastaan. Opiskelijat ovat kokeneet harjoittelun hyvin mielekkäänä, haastavana, mutta hyvin opettavaisena. Opiskelijoiden palautteiden mukaan heidän on otettu hyvin mukaan työyhteisöön. He ovat olleet positiivisesti yllättyneitä opettajien myönteisestä vastaanotosta ja innostuksesta palveluita kohtaan. Fysioterapeuttiopiskelijat Anni Rissanen, Eliisa Mönkäre ja Ilona Nousiainen kertovat: *”Kysyntää on ollut etenkin opituntien tauottamisen ja rentoutusmenetelmien suhteen. Olemme tuoneet omaa ammatillista oppimistamme esille esimerkiksi liikunnan- ja terveystiedon tunneilla. Harjoittelujakson aikana olemme kokeneet ammatillista kasvua lasten ja nuorten motorisen kehityksen ja oppimisen osalta sekä oma havainnointi on harjaantunut.”* Opiskelijat ovat keränneet harjoittelun aikana palautetta palveluista ja julkaisevat opettajien kokemuksia opinnäytetyön muodossa syksyllä 2020.

5. TULEVAISUUDEN FYSIOTERAPIAPALVELUT KOULUILLA

Fysioterapeutit ovat hyvää vauhtia tulossa osaksi koulujen työyhteisöjä. Viretorilla alkanut fysioterapeuttiopiskelijoiden ohjaus- ja neuvontapalvelu on osoittautunut tarpeelliseksi palveluksi, joka vahvistaa sekä koululaisten että opettajien toimintaa ja osaamista. Tästä on hyvä jatkaa kehittämistä eteenpäin. Palvelujen kehittämistä ja laajentamista jatketaan suurella innolla koululaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Tulevaisuudessa palvelut kehittyvät sekä monimuotoistuvat ja tulevat ulottumaan myös kokonaisvaltaisemmin lasten ja nuorten perheiden tukemiseen. Etäratkaisut ovat myös tulleet jäädäkseen. Ne tulevat osaksi lähipalvelua mahdollistaen yhä laajemman ja ajattoman ratkaisun palveluiden saavutettavuudelle. Näin myös koululaisten vanhemmat voivat päästä osaksi viretorin palveluista myös koululaisten osalta. Viretori muuntautuu koulujen arkeen oppilaiden sekä opettajien tarpeita vastaavaksi lähi- ja etäpalveluksi. Se on ajassa elävää, muuntautuvaa ja vaikuttavaa palvelua koululaisten hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistämiseksi!

Lähteet

Anaby D, Law M, Majnemer A, Feldman D. 2018. The effectiveness of the pathways and resources for engagement and participation (PREP) intervention: improving participation of adolescents with physical disabilities. *Developmental Medicine Child Neurology*, 60(5), 513-519.

ER-WCPT (European Region of the World Confederation for Physical Therapy). 2017. Promoting physical activity in children, the role of Physiotherapists. Action Number: 1609 – EU Platform for Action on Diet, Physical Activity and Health. Saatavissa: <https://www.erwcpt.eu/file/164>.

ER-WCPT (European Region of the World Confederation for Physical Therapy). 2017. Physiotherapy and well-being of children – the role of Physiotherapists in school healthcare. Nordic consensus statement. Saatavissa: <https://www.fysioterapeuterna.se/globalassets/fysio-konsensusstatement-2017-print.pdf>

IOPTP (International Organisation of Physical Therapists in Paediatrics). 2020. Special Issue: School-based Physical Therapy Services –An International Perspective. Forthcoming newsletter 2020.

Kantomaa M, Syväoja H, Sneck S, Jaakkola T, Pyhältö K, Tammelin T. 2018. Koulupäivän aikainen liikunta ja oppiminen. Opetushallitus: Raportit ja selvitykset 2018:1.

Kinnunen A, Johansen K. 2020. School-based Physiotherapy in the Scandinavian countries. Teoksessa: IOPTP (International Organisation of Physical Therapists in Paediatrics). 2020. Special Issue: School-based Physical Therapy Services –An International Perspective. Forthcoming newsletter 2020.

Kokko S, Martin L. 2019. Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2019:1.

Koskela H. 2003. Opiskelijoiden haasteellisuudesta ammattiopintoihinsitoutumisen substanssiteoriaan. Grounded theory -menetelmäsoveltaminen ammattioppilaitoksen opettajien kuvauksiin opetettavistaan. University of Joensuu Publications of Educations. 86.

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 1994/559. Saatavissa: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559#L2P5>.

Leppäkoski T, Koivuluoma M, Perälä S, Paavilainen E. 2017. Moniammatillisen yhteistyön muutokset ja kehittämistarpeet lasten ja nuorten auttamisessa. *Yhteiskuntapolitiikka* 82 (2017):2

Missiuna C, Pollock N, Levac D, Campbell W, Whalen S, Hecimovich, S. ym. 2012. Partnering for Change: An innovative school-based occupational therapy service delivery model for children with developmental coordination disorder. *Canadian Journal of Occupational Therapy* 79(1); 41-50.

Norvapalo K, Thessler T. 2017. Monitoimijuus koulussa. Yhteisöllinen hyvinvointi ja siirtymisten tukeminen. Lapin yliopisto.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131287>.

Suomen fysioterapeutit. 2019. Suositus koululaisten fysioterapiasta. Suomen Fysioterapeutit ry. Saatavissa: <https://www.suomenfysioterapeutit.fi/wp-content/uploads/2019/06/Fysioterapeutit-kouluilla.pdf>

Suomen akatemia. 2010. Lasten hyvinvointi ja terveys. Suomen akatemian tutkimusohjelma SkidiKids 2010-2013. Saatavissa: <http://docplayer.fi/4525578-Lasten-ja-nuorten-hyvinvointi-ja-terveys-suomen-akatemian-tutkimusohjelma-skidi-kids-2010-2013.html>.

Terveydenhuoltolaissa 1326/2010. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326#L2P16>.

Kuva: Juulia Hänninen

KOHTI OMAA KUTSUMUSTA – OPISKELIJANA VIRETORILLA

Helena Nieminen, fysioterapeutti

1. JOHDANTO

Sain ensikosketukseni fysioterapiaan, kun äitini sai vakavan aivoverenvuodon. Hän ei menehtynyt, mutta vauriot aivoissa aiheuttivat toisen kehonpuolen halvaantumisen ja kävelykyvyn menettämisen. Fysio- ja toimintaterapeutit kuntoutuivat häntä tehokkaasti silloisessa Neuron-kuntoutuskeskuksessa Kuopiossa. Näillä ammattilaisilla oli ihmeitä tekevät taidot. Samana kesänä äitini palasi kotiinsa hoitamaan arjen askareita, kehon molemmat puolet toimien ja jalat hyvin kantaen. Tämä ihme teki minuun suuren vaikutuksen, jota nyt ammattitaitoni valossa arvostan entistäkin enemmän.

Meni kuitenkin useampi vuosi, kunnes pääsin itse opiskelemaan tätä yhden lajin ihmeidentekijöiden alaa. Opintojeni aikana kävi ilmi, että fysioterapia on valtavan paljon muu- takin kuin selkäkipuja potevien tai aivoverenvuotopotilaiden kuntoutusta. Opintovuosi- en kuluessa hurjaa vauhtia löysin intohimoni kohteen; naisten ja äitien fysioterapian.

Kolmannen vuoden aikana tunne oman erityisalueen löytymisestä vahvistui. Tuossa vaiheessa opintoja minulla oli takana kolme pidempää ja pari lyhyempää harjoittelu- jaksoa. Harjoitteluissa olin ehtinyt saada monipuolisen kuvan fysioterapian kentästä, joten minulla oli hyvät lähtökohdat aloittaa itsenäistä työskentelyä vaativa harjoittelu Viretorilla. Harjoittelun laajuus, tavallista suurempi vastuun määrä ja päällekkäisyys muiden opintojen kanssa aiheuttivat jännitystä. Vaikka opiskelijat puhuivat moneen eri

sävyyn kokemuksistaan Viretorilla, itse suhtauduin avoimin mielin ja uteliaasti Viretori-harjoittelun mahdollisuuksiin. Tässä artikkelissa kuvaan oppimiskokemuksiani Viretori-harjoittelusta.

2. VIRETORIN MONIPUOLISET TOIMINTAMUODOT

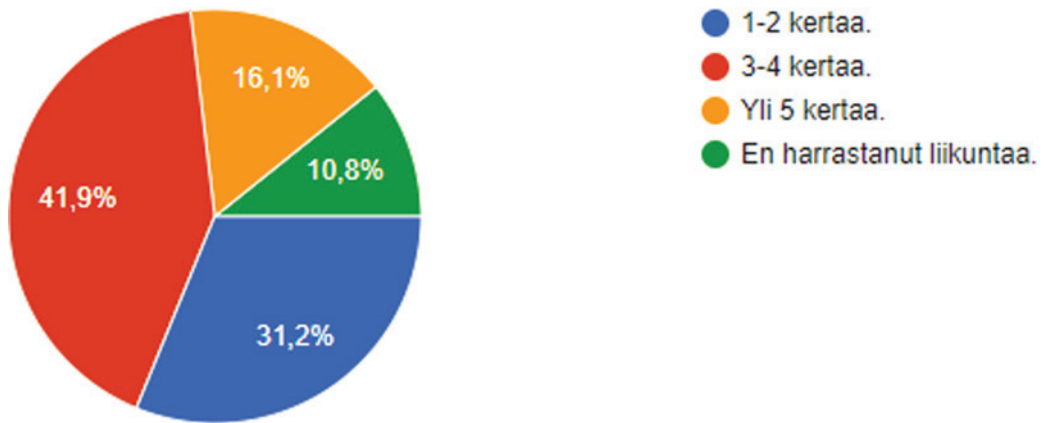
Viretorilla työskentelyni koostui kahdesta kokonaisuudesta, Viretori-projektista ja varsinaisesta Viretori-harjoittelusta. Ensin kerron Viretori-projektista, jonka työstäminen alkoi kolmannen opiskeluvuoden alussa ja jatkui pitkälle kevättalveen. Toisena kuvaan loppukeväällä asiakasvastaanotolla aloittamani varsinaisen Viretori-harjoittelun, jossa erityistehtäväkseni sain Raskaus ja liikunta –valmennusten suunnittelun ja ohjaamisen.

2.1 Vahvana läpi raskauden -projekti

Viretori-projektin ideana oli työskennellä tiimeittäin ja valita kohderyhmä, jota haastatella tiimi loisi kohderyhmän tarpeita vastaavan palvelun. Teoriassa palvelua tulisi pystyä toteuttamaan taloudellisesti kannattavana, mutta tiimin luoma kokeilu palvelusta olisi ilmainen. Tällainen projekti antoi mahtavan mahdollisuuden kokeilla haaveilemaansa yritysidea käytännössä. Muodostimme Sanni Laitisen, Sara Kitusen, Anna Kovács-Voipion ja Sara Krögerin kanssa hyvän tiimin, jossaideoimme ja loimme suuntaviivoja projektillemme. Äitien hyvinvointi oli meidän kaikkien sydäntä lähellä.

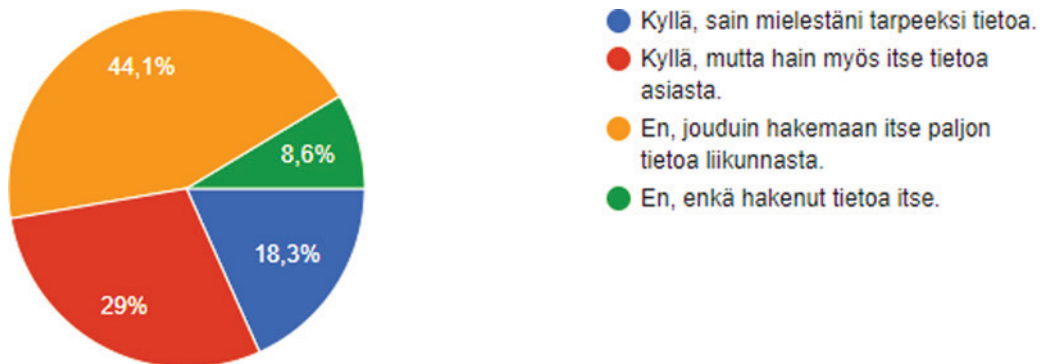
Suomessa äitiyshuolto on hyvästä laadustaan huolimatta puutteellista. Esimerkiksi jopa joka kolmas äiti jää kokonaan ilman lantionpohjan lihaharjoittelun ohjausta (Lehosmaa 2020: 23), vaikka sen tulisi olla osa normaalia raskaudenaikaista ja synnytyksen jälkeistä neuvolatoimintaa (Käypä hoito 2017). Lyhyen jälkitarkastuksen lisäksi äidit eivät saa muuta kehon palautumista tukevaa neuvontaa tai ohjausta, kun taas Ranskassa kaikki äidit ovat oikeutettuja käymään kymmenen kertaa lantionpohjan fysioterapiassa synnytyksen jälkeen (Heikkilä 2018). Raskausajan ja synnytyksen jälkeistä liikuntaa koskevat UKK-instituutin liikuntasuosituks (2020 a ja b) ovat suuntaa antavia, minkä vuoksi muiden kuin aiheeseen perehtyneiden ammattilaisten on haastava soveltaa niitä käytännössä.

Äitien hyvinvoinnin näkökulmasta läksimme kartoittamaan, millaista palvelua synnyttäneet äidit kaipaisivat neuvolan rinnalle. Äitejä haastateltiin kasvotusten kahdessa pienryhmätapaamisessa, joiden lisäksi 93 äitiä vastasi web-pohjaiseen esikyselyyn. Haastattelujen ja esikyselyn perusteella äidit kaipasivat käytännön ohjausta raskaudenaikaiseen ja synnytyksen jälkeiseen liikuntaan. Suuri osa äideistä kertoi kärsineensä erilaisista tuki- ja liikuntaelinvaivoista, kuten selän ja lantion alueen kiputiloista. Kuviosta 1 näkee, että vain kolme äitiä viidestä liikkui kolme kertaa viikossa tai useammin, mitä UKK-instituutti (2020 a) suosittelee liikunnan vähimmäismääräksi raskausaikana. Vähäisen liikunnan suurimmiksi syiksi mainittiin tiedonpuute ja raskauden aiheuttamat vaivat.

Kuvio 1. Vahvana läpi raskauden -projektin esikyselyn vastaukset kysymykseen “Kuinka säännöllisesti harrastit liikuntaa viikossa (raskauden aikana)?”.

Äidit kokivat saaneensa julkisesta terveydenhuollosta niukasti tukea liikunnan jatkamiseksi raskausaikana. Tästä seurasi se, että tietoa haettiin epäluotettavista tietolähteistä ja liikunnan määrä väheni. Yli puolet esikyselyyn vastanneista äideistä koki saaneensa neuvolasta liian vähän raskausajan liikuntaa koskevaa tietoa, mikä ilmenee kuviosta 2. Kolme äitiä neljästä halusi etsiä tietoa muualta. Esikyselyn perusteella käytetyimmät tietolähteet neuvolan jälkeen olivat keskustelufoorumit ja Facebook-ryhmät.

Kuvio 2. Vahvana läpi raskauden -projektin esikyselyn vastaukset kysymykseen “Olitko tyytyväinen neuvolan tai terveyskeskuksen tarjoamaan tietoon raskausajan liikunnasta?”

Palvelutarpeen kartoituksen pohjalta lähdimme kehittämään lasta odottaville perheille Vahvana läpi raskauden -toimintapajoja, joiden ideana oli ehkäistä raskauden ja synnytyksen jälkeisiä vaivoja liikuntaohjauksella ja neuvonnalla. Koska tärkeitä sisältöalueita ja niihin liittyviä harjoitteita oli paljon, päädyimme toteuttamaan viisi teemoiltaan erilaista toimintapajaa. Toimintapajojen teemat ja tarkemmat aihesisällöt lukevat kuviossa 3.

1.1. toimintapaja Perheentalolla

- Tutustumista äitien taustoihin ja toiveisiin toimintapajojen ja raskauden suhteen
- Raskauden fyysiset ja psyykkiset muutokset
- Liikunnan merkitys raskauden aikana
- Suhtautuminen raskaudenaikaiseen liikuntaan
- Lantionpohjan teoria ja käytäntö

2. toimintapaja kuntosalilla

- Kehon asento seistessä ja oikea nostotekniikka
- Koko kehon kuntopiiri kuntosalilaitteilla

3. toimintapaja Perheentalolla

- Raskausdiabetes
- Raskauden jälkeen: palaaminen liikuntaan, perheenä yhdessä liikkuminen
- Raskauden vaikutukset jalkaholviin ja jalkapohjan lihasten harjoitteet

4. toimintapaja Perheentalolla

- Vatsalihasten erkauma: Anatomia ja muutokset raskauden aikana
- Vatsalisharjoitteet raskauden aikana ja jälkeen
- Apuvälineet: tukisukat turvotuksen hoidossa, SI- ja tukivyö, rannetuet, tukipohjalliset

5. toimintapaja liikuntasalissa

- Kehonpainoharjoittelu ja keuhonhallinnan harjoitteet
- Erilaiset rentoutumisharjoitukset
- Lantionpohjan lisätreenit

Kuvio 3. Vahvana läpi raskauden -toimintapajojen sisällön runko.

Jokainen toimintapaja kesti kaksi tuntia sisältäen ohjattua harjoittelua ja teoriatietoa keskustelujen, videoiden ja tiiviiden luentojen muodossa. Osallistujat pääsivät kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja liikkumaan aika ajoin hiki päässä. Esimerkiksi kuntosalipainotteisessa toimintapajassa osallistujat tekivät kuntosalilaitteilla monipuolisen kuntopiirin. Ohjatut harjoitteet vahvistivat erityisesti selän ja pakaroiden lihaksia, joiden pitää olla vahvat jaksakseen kannatella kehoa hyvässä asennossa mahan kasvaessa. Esimerkiksi kuvan 1 pullover-liike ja pakarapotku taljassa tehtyinä ovat hyviä liikkeitä näille lihasryhmille. Osa toimintapajojen harjoitteista kuvattiin harjoitevideoille, jollaiselta myös kuvakaappaukset on otettu.

Kuva 1. Esimerkki ryhmälle ohjatuista harjoitteista: pullover taljassa. Kuvakaappaus on otettu ryhmälle jaetusta harjoitevideosta. (Kitunen ym. 2019)

Kuva 2. Esimerkki ryhmälle ohjatuista harjoitteista: pakarapotku taljassa. Kuvakaappaus on otettu ryhmälle jaetusta harjoitevideosta. (Kitunen ym. 2019)

Toimintapajojen pääasialliseksi toimintatilaksi ja yhteistyökumppaniksi valikoitui Kuopion Perheentalo, joka on lapsiperheiden kohtaamispaikka Kuopion keskustassa. Osa toimintapajoista järjestettiin Savonia-ammattikorkeakoulun liikunta- ja kuntosalissa.

Toimintapajoja markkinoitiin mahdollisimman kattavasti. Facebookiin perustettiin Vahvana läpi raskauden -sivu ja Instagramiin @vahvana_lapi_raskauden -profiili, joissa kummassakin julkaistiin säännöllisesti äitiyteen liittyviä julkaisuja. Somekampanjoinnin lisäksi ilmoitustauluille painatettiin isompia mainosjulisteita ja neuvoloihin annettiin mainoslehtisiä äideille jaettaviksi.

Toimintapajoihin osallistui äitejä, joista suurin osa jo odotti lasta. Ensimmäisen toimintapajan jälkeen perustettiin suljettu Facebook-ryhmä, johon vain osallistujat saivat liittyä. Ryhmä oli tarkoitettu suljetuksi keskustelu-ympäristöksi, jossa osallistujilla oli mahdollisuus tutustua toisiinsa lisää ja keskustella jälkikäteen heränneistä kysymyksistä. Ryhmässä julkaistiin tiedotteiden lisäksi paljon muuta materiaalia, kuten toimintapajoissa käyttämämme diaesitykset, linkit taustamateriaaleihin ja harjoitevideot.

Viretori-projekti viimeisteltiin pichaustilaisuudella, jonka tarkoituksena oli esitellä oman projektin lopputulokset mahdollisimman myyvästi niin, että kuulijan mielenkiinto heräisi. Tilaisuuden yleisö koostui parista kymmenestä vuosikurssilaisestani ja opettajista. Paikalle oli toivottu myös projektien yhteistyökumppaneita, joista kukaan ei valitettavasti päässyt paikalle. Tutussa joukossa syntyi paljon laadukasta keskustelua raskaana olevien äitien liikunnan ohjaamisesta ja heidän palautumisentukemisesta. Tilaisuudessa esiteltiin mielenkiintoisten projektien tuloksia ja samalla sai hyvän mahdollisuuden harjoitella markkinointitaitoja ja esitellä omaa työtä.

Kokonaisuudessaan Viretori-projekti oli minulle erittäin antoisa tilaisuus sekä jakaa että syventää asiantuntemustani. Projektin alussa sen kulkua ja kokoluokkaa oli haastavaa hahmottaa. Näin ison projektin ja palvelun suunnittelu, kontaktien luominen, markkinointi ja itse palvelun tuottaminen olivat suuri, mutta eheä kokonaisuus, jota oli mieluisaa tehdä hyvässä tiimissä.

2.2 Viretori-harjoittelu

2.2.1 Itsenäistä asiakastyöskentelyä Viretorilla

Varsinainen Viretori-harjoittelu alkoi loppukevällä samoihin aikoihin, kun Viretorin vastaanotto muutti vanhalta Opistotien kampukselta Microkadun tiloihin. Fysioterapeuttiopiskelijoiden lisäksi Viretorilla oli harjoittelussa myös kättilö-, sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajaopiskelijoita sekä myös vaihto-opiskelijoita. Työskentelimme tiimeissä, joiden sisällä jakauduttiin pareiksi, joita vaihdettiin sujuvasti lennossa. Itse työskentelin pääasiassa opiskelijakollegani Taru Lammin kanssa.

Asiakastyöskentely lähti vauhdikkaasti käyntiin heti ensimmäisellä viikolla ottamalla yhteyttä palvelupyynnön jättäneisiin asiakkaisiin. Suurin osa Viretorin asiakkaista tervetuli muualla kuin vastaanotolla. Kotikäynneille oli käytettävissä sähköauto ja bussi-kortteja, mutta minä ja Taru liikuimme pääasiassa omalla autolla. Kotikäynnejä tehtiin asiakkaiden kotiin, mutta myös palvelutaloihin ja kuntosaleille. Microkadulla sijaitse-

vissa uusissa Viretorin tiloissa oli käytössä vastavalmistuneet hienot vastaanotto- ja toimistotilat, joissa tehtiin yleensä kirjaukset ja pidettiin toimistoa auki. Viretorin ohessa käytössä oli myös testilaboratorio, jossa tehtiin kuntokartoituksia.

Viretorin asiakkaat olivat pääasiassa ikääntyneitä, neurologisia sairauksia sairastavia tai muita toimintakyvyltään heikentyneitä ihmisiä, jotka kokivat tarvitsevansa enemmän fysioterapeutin ohjausta tai eivät saaneet sitä lainkaan. Tämän harjoittelujakson aikana asiakaskunnan vähemmistöön kuuluivat tuki- ja liikuntaelinsairauksia potevat asiakkaat. Mieleeni jäi syömishäiriöstä kuntoutuva asiakas, jonka kanssa käytiin läpi hänen toipumistaan ja tilannettaan elintapamuutoksen aikana.

Yksilötapaamisten lisäksi Viretorilla toteutettiin vakituisesti erilaisia ryhmille suunnattuja palveluita. Näitä olivat esimerkiksi ikääntyneiden vesiliikuntaohjaus tai Ikäneuvola, jossa tarjottiin yksinkertaista toimintakyvyn kartoitusta ikääntyneille. Näistä ryhmäpalveluista minulle erityisesti jäi mieleen yläasteikäisten urheilijoiden toiminnallisen liikkuvuuden kartoitus. Nuoria testattiin napakalla aikataululla ja samalla testisuoritukset kuvattiin videoille, joiden perusteella lopullinen liikeanalyysi tehtiin. Lopullisten tulosten perusteella kullekin oppilaalle ohjattiin yksilölliset ja mahdollisuuksien mukaan lajikohtaiset harjoitteet.

Viretorilla oli hyvät mahdollisuudet harjoitella yrittäjämäistä toimintaa. Suurin osa asiakkaista tavattiin työpareittain, mutta opettajia oli mahdollista konsultoida ja saada mukaan asiakaskäynneille. Asiakaskäynnit varattiin sähköiseen kalenteriin, käyntien jälkeen tehtiin kirjaukset ja harjoittelujakson lopuksi tehtiin osa laskutuksesta. Viretorilla työskentelyyn kuului myös yrityksen markkinointi. Viretorin palveluita esiteltiin muun muassa Ikäneuvoloissa, Viretorin Instagramissa ja erilaisissa tapahtumissa. Esimerkiksi Kuopion kaupungin ja kolmannen sektorin toimijoiden järjestämässä Senioripäivässä pidimme Tarun kanssa toimintapistettä, jossa tarjosimme esimerkiksi tasapainon testusta sekä esittelimme Viretorin palveluita.

Harjoittelu Viretorilla oli innovatiivista ja itsenäistä. Vastuun määrä oli painavampi kuin tavallisessa fysioterapiaharjoittelussa, mutta myös vapaus itsenäiseen toimintaan oli suurempi. Poistuinkin useita kertoja omalta mukavuusalueeltani ja olin monissa ajoittain haastavissakin tilanteissa mukana. Viretori oli turvallinen ympäristö tutustua yrittäjämäiseen toimintaan ja sain yrittäjähaaveilleni lempeää tukea. Eniten nautin työskentelystä omien ryhmäläisten kanssa, mikä ei olisi ollut mahdollista tavallisessa harjoittelussa.

2.2.2 Raskaus ja liikunta -valmennukset

Raskaus ja liikunta -valmennukset olivat Kuopion kaupungin koordinoima Viretoriharjoitteluun kuuluva erityiskokonaisuus, josta sain ottaa vastuun harjoittelujaksollani. Valmennusten kohderyhmä oli ensimmäistä lastaan odottavat vanhemmat, jotka ohjautuivat neuvoloiden kautta valmennuksiin. Ryhmien koko vaihteli 10–20 osallistujan välillä. Suunnittelin sisällön edellisten valmennusten ja ennakkoon saatujen toiveiden perusteella. Suunnittelussa hyödynsin Vahvana läpi raskauden -projektin materiaalia, tieteellisten tutkimusten tuloksia ja muita kansainvälisiä ja suomalaisia luotettavia lähteitä. Valmennuksissa työparini Taru Lammi ohjasi tärkeän lantionpohjan osuuden

harjoitteineen. Valmennuksissa käsiteltiin myös raskausajan liikuntaa ja sen pariin palaamista synnytyksen jälkeen, sektio- ja episiotomia-arprien käsittelyä, vatsalihasten erkaumaa sekä liitoskipujen ja turvotuksen hoitoa. Vanhemmille ohjattiin ennakkotoiveen mukaisesti eri teemoihin sopivia harjoitteita mahdollisimman paljon.

Ohjaustilanteissa olimme vanhempia varten. Tämä näkyi niin, että aluksi vanhemmilta kysyttiin, millaisista asioista he erityisesti haluaisivat saada valmennuksessa tietoa. Vanhempia kannustettiin kyselemään ja kertomaan kokemuksiaan. Samalla heidän neuvolasta saamansa tiedon määrää ja laatua kartoitettiin. Moni vanhempi oli kiinnostunut liikunnan harrastamisen rajoista ja riskeistä sekä vatsalihasten erkaman palautumisesta. Harjoitteita yksilöitiin aina tarpeen mukaan ja tekniikkaohjausta annettiin

Yksikään vanhempi ei malttanut poistua valmennuksista ajallaan. Annetun tiedon ja ohjattujen harjoitteiden määrä oli turhan suuri mahtumaan puolentoista tunnin mittaisiin valmennuksiin. Ohjaukset venyivät suunniteltua pidemmiksi innostuksen, kysymyksiin vastaamisen ja harjoitteiden yksilöllisen soveltamisen vuoksi. Vanhemmat halusivat hyödyntää valmennuksen sisällön huolella, mikä näkyi aktiivisena osallistumisena sekä keskusteluun että harjoitteluun. Erityisen ilahduttavaa oli kumppanien aktiivisuus.

Tarkastellessani Viretori-harjoittelun kokonaisuutta koen onnistuneeni parhaiten Raskaus ja liikunta –valmennuksissa. Kun tulevaisuudessa suunnittelen perheiden hyvinvointia edistäviä palveluita, minun on helppo rakentaa vastaava äitiysliikuntaa käsittelevä valmennus tämän kokemuksen pohjalta. Ajankäyttöön minun on hyvä kiinnittää huomiota, vaikka voisin kuvitella käyttäväni helposti vaikka kokonaisen työpäivän yhteen valmennuskertaan. Niin tärkeäksi koen tämän aiheen.

3. ÄITIEN TERVEYTTÄ VIRETORILTA TULEVAISUUDESSAKIN

Viretorilla harjoittelun erilaiset toimintamuodot yllättivät minut monipuolisuudellaan. Viretori on kehittynyt isoja harppauksia hyvin lyhyessä ajassa ja isoja muutoksia tapahtui ihan vain yhden opiskelijaryhmän aikana. Viretori on toimiva ympäristö, josta tulevaisuudessa syntyy jatkuvan kehittymisen tuloksena vielä paljon uusia ulottuvuuksia niin sen asiakkaille kuin opiskelijoillekin.

Sekä Raskaus ja liikunta -valmennukset että Vahvana läpi raskauden -projekti olivat minulle ammatillisesti hyvin antoisia kokemuksia. Kuten aiemmin mainitsin, Viretori-projektin esikyselyn tuloksista kävi ilmi se, että äidit eivät saa julkisesta terveydenhuollosta riittävästi tukea liikunnan jatkamiseksi raskausaikana, mikä ilmenee suosituksiin nähden liian vähäisenä liikkumisena. Suomalainen terveydenhuoltojärjestelmä keskittyy paljon vauvojen kasvuun ja kehitykseen, mutta synnytyksen jälkeen äiti jää aika yksin. Tällä hetkellä äideille on varattuna vain lääkärin tai terveydenhoitajan tekemä lyhyt jälkitarkastus, kun Ranskassa kaikki äidit ovat oikeutettuja saamaan 10 kertaa fysioterapiaa synnytyksen jälkeen (Heikkilä 2018). Äideillä tulisi olla oikeus koulutettujen ja kokenneiden äitiysfysioterapian ammattilaisten ohjaukseen raskausaikana ja synnytyksen jälkeen. On kuitenkin hyvä alku, että aiheeseen perehtyneet fysioterapeuttiopiskelijat antavat ennaltaehkäisevää ohjausta. Olen tyytyväinen, että sain Viretorilla soveltaa ja jakaa osaamistani kohderyhmälle, joka sitä todella tarvitsee. Tunsin suurta onnistumisen iloa, kun sain olla tärkeässä roolissa tukemassa osallistujien hyvinvointia heidän elämänsä suurimmassa taitekohdassa.

Viretori antoi minulle hyvän ponnistusalustan ammatillisille haaveilleni. Toivon entistä enemmän pääseväni työskentelemään naisten ja äitien hyvinvoinnin parissa. Viretori-harjoittelussa työskentelin itsenäisen ammatinharjoittajan kaltaisesti, mistä sain luottamusta oman toiminimen perustamispohdinnoille. Yrityksen alulle paneminen ei tunnu enää niin hurjalta ja kaukaiselta ajatukselta. Näitä pohdintoja käyn rauhallisin mielin läpi, kun keskityn nauttimaan pienimmän perheenjäsenemme seurasta sekä tuoreen äidin hehkuvasta onnentunteesta.

Lähteet

Heikkilä A. 2018. Ranskassa synnytyksen jälkeinen jumppa on joka naisen oikeus – Tarjolla myös kännykkäsovellus harjoitusten tekoon. Yle 27.1.2018. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10014921>

Kitunen, S, Kovács-Voipio A, Kröger S, Laitinen S, Nieminen H. 2019. Vahvana läpi raskauden -projektin materiaali. Vahvana läpi raskauden -ryhmä, Facebook.

Käypä hoito. 2017. Virtsankarkailu (naiset). Saatavissa: <https://www.kaypahoito.fi/hoi50050>

Lehosmaa J. 2020. Synnyttävien äitien lantionpohjan lihasharjoittelun ohjausta tulisi kehittää. Fysioterapeutti-lehti 1, 20–25.

UKK-instituutti. 2020 a. Liikunta raskauden aikana. Viitattu 27.7.2020. Saatavissa: <https://www.ukkinstituutti.fi/liikkumisensuositus/liikkumisen-suositus-raskauden-aikana>

UKK-instituutti. 2020 b. Liikunta synnytyksen jälkeen. Viitattu 27.7.2020. Saatavissa: <https://www.ukkinstituutti.fi/liikkumisensuositus/liikkumisen-suositus-synnytyksen-jalkeen>

Kuva: Noora Kopisto

VIRETORI YHTEISTYÖKUMPPANINA

Antti Rimpineva, Kuopion kaupungin perusturvan työsuojeluvaltuutettu ja Savonia-ammattikorkeakoulun hyvinvointikoordinaattori (YAMK) opiskelija

1. JOHDANTO

Työhyvinvoinnin kehittäminen on tällä hetkellä globaalinen trendi, jonka arvellaan olevan huipussaan vuosien 2021–2026 aikana (Johnston & Yeung 2016, 11). Työelämän muuttumisesta aiheutuvat paineet sekä julkisen talouden yhä kasvavat haasteet pakottavat organisaatiot panostamaan yhä enemmän ja kehittämään työntekijöiden työhyvinvointia (Manka & Manka 2016, 14,24-25).

EU:n työsuojelun strategia on määritellyt haasteeksi työhön liittyvien sairauksien sekä terveyden ja hyvinvointiin liittyvien riskien hallitsemisen ja ennaltaehkäisyn. Työolosuhteiden parantaminen vaikuttaa tutkitusti kilpailukyyn kehittämiseen ja tuottavuuteen, lisäten myös yhteiskunnan taloudellista kestävyyskykyä (Hakala, 2019). Tulevaisuudessa korostuu yhä enemmän väestön terveyden ja hyvinvoinnin eriarvoisuuden erojen pienentäminen. Terveyden ja hyvinvoinnin eriarvoisuus näkyy tällä hetkellä kasvavina eroina niin koulutustaustojen, ammattien kuin tuloluokkien välillä (Karvonen ym. 2017).

Kuopion kaupungin työsuojeluorganisaatio ja Savonia-ammattikorkeakoulun Viretori aloittivat syksyllä 2018 tekemään yhteistyötä Kuopion kaupungin työntekijöiden työhyvinvoinnin parantamiseksi. Työelämän ja oppilaitoksen välinen työelämäyhteistyö kehittää parhaimmillaan sekä työelämää että koulutusta, palvelen molempien tahojen

päämääriä. Yhteistyö on nykypäivänä entistä laaja-alaisempaa ja monimuotoisempaa, johon uudet tutkimukset antavat tueksi tuoreita näkökulmia ja työvälineitä (Yesverkosto 2019).

2. TYÖ HYVÄKSI -PILOTIN KÄYNNISTYMINEN 2018-

Yhteistyöpilotin ajatus lähti liikkeelle käydessäni tutustumassa Opistotiellä Viretorin toimintaan keväällä 2018. Aloitin Kuopion kaupungin perusturvan työsuojeluvaltuutettuna tammikuussa 2018 ja olin tehnyt jo aiemmin lastensuojelussa työskennellessäni yhteistyötä Savonia-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kanssa. Aiempien kokemusten valossa koin, että oppilaitosten kanssa tehtävässä yhteistyössä on paljon käyttämättömiä potentiaaleja, jota voisi hyödyntää entistä tehokkaammin. Viretorilla käydessäni kuulin silloiselta koordinaattorilta Hanna Nevalalta heidän haasteistaan saada Kuopion kaupungin kotihoidon henkilöstöä mukaan Kunnon Savotta -hankkeeseen. Olin alkuvuoden 2018 käynyt perusturvan palvelualueeni työyhteisöjä läpi, luoden työhyvinvointiparien verkostoa ja tutustumassa henkilöstöön sekä esimiehiin. Näin tässä kohtaa mahdollisuuden markkinoida oppilaitosyhteistyötä paremmin yksiköihin ja saada työyhteisöt paremmin sitoutumaan mukaan toimintaan.

Järjestimme Hanna Nevalan kanssa keväällä 2018 tapaamisen, mihin Hanna kutsui mukaan Savonia-ammattikorkeakoulun fysioterapian opettajan Tuija Sairasen. Hannalla ja Tuijalla oli tapaamisessa pohdittuna paljon hyviä ideoita ja selkeitä askelmerkejäkin yhteistyön kehittämiseksi. Hanna ja Tuija kokivat, että Työ Hyväksi -toiminta oli luonteva sijoittaa osaksi Viretori-harjoittelua, koska harjoitteluympäristö olisi hyvin työelämälähtöinen ja joustava uusien nopeidenkin kokeilujen toteutukseen (Nevala & Sairanen 2019). Sovimme tapaamisen isommalla porukalla syksylle ja viimeisen vuoden fysioterapiaopiskelijoiden harjoittelusta muutamassa työyhteisössä. Hannalle ja Tuijalle jäi tehtäväksi kartoittaa sopivat ja motivoituneet opiskelijat, minulle etsiä siihen soveltuvat työyhteisöt.

Myöhemmin keväällä fysioterapian opiskelijat hakivat pilottiin suorittamaan syventävää harjoitteluaan. Viretori-koordinaattori Hanna Nevala ja ohjaava fysioterapeuttiopettaja Tuija Sairanen haastattelivat yhdessä kaikki halukkaat opiskelijat, joista valittiin kaksi opiskelijaa suorittamaan harjoitteluaan pilottiin. Kallaveden työterveydessä samaan aikaan harjoittelun aloittelut opiskelija tuli ryhmään kolmanneksi toimijaksi ja osaltaan linkitti työterveyshuollon näkemystä ja kokemusta Työ Hyväksi -pilottiin (Nevala & Sairanen 2019).

Syksyllä 2018 kokoonnuttiin isommalla porukalla yhdessä pohtimaan ammattikorkeakoulun opiskelijoita sekä Kuopion kaupungin työntekijöitä hyödyttävästä yhteistyöstä, jossa Savonian terveysalan opiskelijat tuottaisivat työhyvinvointia edistäviä palveluita kaupungin työyksiköihin. Paikalla oli Savonian henkilöstön ja harjoittelun aloittavien opiskelijoiden lisäksi edustajia Kuopion kaupungin työsuojeluorganisaatiosta, Kallaveden työterveydestä sekä kokeiluun valittujen työyksiköiden työhyvinvointiparit. Pilotitoiminta käynnistyi aluksi kaupungin kahdessa perusturvan työyksiköissä Savotalon toimintakeskuksessa ja perhetyössä, kolmen fysioterapiaopiskelijan harjoitteluun liitettynä. Opiskelijat saivat kunnian nimetä pilotin, jonka he ristivät Työ Hyväksi-pilotiksi.

2.1 Asiakaslähtöisiä palvelukokeiluja työyhteisöissä

Lokakuussa 2018 päästiin opiskelijoiden kanssa liikkeelle harjoittelun alkaessa. Opiskelijoiden harjoittelu yhteistyöpilotissa kesti joulukuun puoleen väliin saakka. Harjoittelun joustavan aikataulun mahdollisti opiskelijoiden opintojen loppusuoralla oleminen (Nevala & Sairanen 2019). Työsuojeluvaltuutetun Antti Rimpinevan ja pilottityöpisteiden työhyvinvointiparien perhetyöntekijä Kimmo Salmen ja ohjaaja Hilikka Lappeteläisen ohjauksessa opiskelijat tutustuivat molempiin työyhteisöihin ja tekivät yhdessä selvityksen kyselyllä yksiköistä, millaista työhyvinvointia edistävää toimintaa työntekijät haluaisivat. Selvitysten perusteella opiskelijat päätyivät toteuttamaan työyksiköihin ergonomiakartoituksia, ohjaamaan ja tekemään ohjeistuksia taukoliikuntaan sekä vetämään 5 kertaa ohjattua kuntosaliryhmää Savotalon kuntosalissa. Opiskelijat suunnittelivat toimintojen ajankohdat yhteistyötä tehden yksiköiden työhyvinvointiparien ja työsuojeluvaltuutetun kanssa. Opiskelijat toteuttivat toimintoja pääosin parityöskentelynä ja osin vetäen itsenäisesti taukoliikuntaa ja kuntosaliohjausta. Syksyn 2018 harjoittelun jälkeen opiskelijat tekivät Työ Hyväksi -toiminnan vuosikellon, jonka avulla toimintaa on tarkoitus jatkaa Savonia-ammattikorkeakoulun fysioterapiaopiskelijoiden toimesta osana Viretori-harjoitteluna (Nevala & Sairanen 2019).

2.2 Työhyvinvointiparien kokemuksia opiskelijoiden toiminnasta

Kuopion kaupungin työntekijät kokivat Työ Hyväksi -toiminnan tarpeelliseksi. Savotalon toimintakeskuksen työhyvinvointipari Hilikka Lappeteläinen uskoo työntekijöiden ja myös fysioterapiaopiskelijoiden saaneen paljon irti harjoittelusta. Yhteinen työskentely oli ollut erittäin vuorovaikutuksellista opiskelijoiden ja työntekijöiden kesken. Opiskelijoiden ohjaamat taukoliikuntaohjelmat ovat jääneet työyksikössä päivittäiseen käyttöön.

Hilikka Lappeteläinen koki opiskelijoiden sekä työntekijöiden rennon ja avoimen asenteen vaikuttaneen paljon siihen, miksi syksyn 2018 jakso oli näin onnistunut. Tekemämme työ vaatii vahvaa tiimityöskentelytaitoa eikä ole itsestään selvää, että muutamalla kerralla ihmisten välille muodostuu hyvä yhteisymmärrys ja keskustelukulttuuri.

Perhetyön hyvinvointipari Kimmo Salmen mielestä pilotti jakso oli varsin toimiva ratkaisu. Henkilökunta oli helposti motivoitu mukaan kehittämään omaa hyvinvointiaan. Varsinkin työpaikalla tapahtunut ohjaustoiminta hetket onnistuivat hyvin. Ergonomia-ohjaus oli suosittua ja paljon hyviä vinkkejä saatiin varsinkin toimistolla tehtävää työtä ajatellen. Työyhteisön yhteiset jumppahetket saavuttivat suuren suosion. Yhteiset kuntosalilla käynnit olivat myös onnistuneita. Kuntosalitoiminta tapahtui työajan ulkopuolella, joten niihin työntekijöiden motivoiminen oli paljon haastavampaa. Opiskelijoiden toiminta oli esimerkillistä ja heidän tapansa ottaa työntekijät huomioon ansaitsevat erityistä kiitosta. Kaiken kaikkiaan olin erittäin tyytyväinen Työ hyväksi- yhteistyöpilotin antiin työyhteisöllemme.

2.3 Toiminnan kehittäminen eteenpäin

Ensimmäisen syksyn jälkeen yhteistä toimintaa jatkettiin vuoden 2019 uusien fysioterapiaopiskelijoiden voimin, jolloin kehittämistyötä tehneet opiskelijat tulivat perehdyttämään uudet opiskelijat työskentelyyn. Opiskelijat tulivat mukaan Viretorin harjoittelun kautta, joten toiminta keskittyi ergonomiaohjauksiin. Alkuvuoden aikana työergonomiaohjausta antoi ensimmäinen kolmen opiskelijan tiimi. Keväällä 2019 työergonomia kartoituksia jatkoi Kuopion kaupungin perusturvan työyksiköissä toisesta opiskelijaryhmästä Viretorilla käytännön harjoitteluaan suorittaneet kolme fysioterapian opiskelijaa. Opiskelijat hakeutuivat mukaan työ hyväksi -pilottiin omasta mielenkiinnosta ja kokivat toiminnan hyödylliseksi tavaksi päästä tutustumaan työfysioterapiaan jo perusopintojen aikana. Opiskelijoita kiinnosti myös mahdollisuus itsenäiseen työskentelyyn. Opiskelijat kokivat työyksikköjen työntekijöiden osallistumisen aktiiviseksi sekä vastaanottavaiseksi ohjausta kohtaan. Erään opiskelijan kokemus oli, että:

”Työergonomiakartoituksissa saatiin paljon hyvää aikaan ja vastaanotto työpaikoilla oli erinomaisen hyvä. Ammatillista kehittymistä edistävä projektityöskentely mieleisen aiheen parissa oli meille kaikille hyvin antoisaa!”

Syksyllä 2019 mukaan Työ Hyväksi -pilottiin pyydettiin mukaan Savonia-ammattikorkeakoulun lehtorit Raija Lappalainen, Kuopion kaupungin organisaatiosta työhyvinvointiasiantuntija Saija Rahkonen ja terveydenhuollon työsuojeluvaltuutettu Anu Saastamoinen sekä Viretorin uusi suunnittelija Salla Lommi. Tarkoituksena oli laajentaa pilotin toimintaa terveydenhuollon palvelualueelle sekä saada Savonia-ammattikorkeakoulun terveysalan opiskelijat laajemmin mukaan kehittämään yhteistä toimintaa Viretorin kautta.

Salla Lommi ja Hanna Nevala suunnittelivat yhdessä pilotin tulevaa toimintaa vuodelle 2020, johon oli tavoitteena saada rahoitus kaupungilta. Aiemmasta toiminnasta Viretori ei ollut saanut kaupungilta korvauksia ja yhteisenä tavoitteena oli muuttaa tätä oikeudenmukaisempaan suuntaan. Lokakuussa 2019 Salla ja Hanna tulivat esittelemään kaupungintalolle uusia suunnitelmia toiminnan kehittämiseksi. Mukaan uutena toimintana tuli kokeiluun pienryhmien järjestäminen, jolla tuettaisiin kaupungin työntekijöitä elämäntapamuutoksessa. Ideana oli, että Savonia-ammattikorkeakoulun opiskelijat tekisi eri hyvinvointiin liittyviin teemoihin podcasteja, joita osallistujat kuuntelisivat ennen pienryhmiin osallistumista. Toiminta ja seuranta olisi pitempikestoista, koska elämäntapamuutos ottaa aikaa (Lommi & Nevala 2019). Tavoitteena oli aloittaa toiminta keväällä 2020 terveydenhuollon alueella, mutta koronapandemia siirsi toiminnan aloittamisen tulevaisuuteen. Pilotissa päästiin kuitenkin eteenpäin Kuopion kaupungin myöntäessä rahoituksen työhyvinvoinnin kehittämisrahasta Viretorin yhteistyön eteenpäin viemiseksi.

3. YHTEISTYÖN SYVENTÄMISEN HYÖDYT OSAPUOLILLE

Kuopion kaupungin ja Savonia-ammattikorkeakoulun Viretorin yhteistyö työhyvinvoinnin edistämiseksi on vasta aluillaan. Eeva Kuoppalan (2019) tutkimuksessa korostetaan osapuolten sitoutumista yhteiseen luovaan prosessiin. Yhteisessä prosessissa on tärkeää onnistumisen kannalta, että osapuolten opiskelijoiden, Savonia-ammattikorkeakou-

lun, työntekijöiden ja Kuopion kaupungin intressit kohtaavat. Strateginen kumppanuus olisi tehokas keino pitkäaikaiseen kehittämistyöhön ja uuden oppimiseen kaikille osallistujille. Tämä pätee myös julkisen sektorin tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantamisessa julkisella sektorilla työhyvinvoinnin kehittämisen kautta.

Ensisijaisesti näen tärkeänä, että opiskelijoiden ja oppilaitoksen intressit ovat etusijalla. Motivaatio on tärkeä elementti opiskelijoiden oppimisessa, sitoutumisessa ja uuden kehittämisenä. Oppilaitoksen perustehtävänä ja yhteiskuntavastuuna on tuottaa laadukasta, vaikuttavaa koulutusta sekä tki-työtä (Savonia-ammattikorkeakoulu 2020). Työyksiköissä korostuu yhteistyössä työhyvinvointiparin toiminta, johon kuuluu lähiesimies ja 1–2 työntekijää. Yhteistyön onnistumisen kannalta on tärkeää työhyvinvointiparin sitoutuminen yhteistyöhön ja positiivinen vaikuttaminen työyhteisössään. Työsuojeluvalltuutetun roolissa olen nähnyt tärkeänä aktiivisen roolin olla tukemassa opiskelijoiden ja työyksiköiden keskinäisen yhteistyön rakentamisessa, jotta molemmat osapuolet voisivat kokea hyötyneensä yhteistyöstä ja saada onnistumisen kokemuksen.

Opiskelijoille Työ Hyväksi -yhteistyö tarjoaa työelämälähtöistä projektioppimista. Solja ja Upolan (2019) tutkimuksen mukaan opiskelijat kokevat työelämälähtöisen projektioppimisen avoimissa oppimisympäristöissä motivoivana ja he sitoutuvat hyvin työskentelyyn. Työ Hyväksi -toiminnassa opiskelijat suunnittelivat ja kehittivät pitkälti itsenäisesti ja oman osaamisen pohjalta toimintaa. Seurasin toimintaa taustalla ja olin aktiivisesti yhteydessä työyksiköihin ja sekä opiskelijoihin. Oppimistavassa tuli myös hyvin esille opiskelijoiden erilaiset kyvyt toimia yhteistyössä ja ottaa itsenäisesti vastuuta. Yhteistyö tarjoaakin opiskelijoille hyvät mahdollisuudet kehittää tulevaisuuden työelämän taitoja, kuten metataitoja, inhimillistä pääomaa, sosiaalista pääomaa sekä muutoksien sietämistä (Hakala 2019).

Laura-Maija Hero (2019) tuo väitöskirjassaan esille monialaisten innovaatioprojektien mahdollisuutta yhdistää oppilaitos yhteiskunnan tärkeimpiin kehittämistoimintoihin. Hän korostaa yhteiskunnan haasteiden olevan hankalia, jolloin on tarve löytää uusia ratkaisuja. Työ Hyväksi -pilotin kaltaista haastetta ja oppimisympäristöä tarvitaan uudenlaisen oppimiskokemuksien sekä verkostojen löytämiseksi. Työelämän tarjoamaa avointa haastetta tarvitaan myös eri aloja opiskelevien osaamisen kehittämiseksi. Työhyvinvoinnin kehittäminen onkin laaja osa-alue, joka yhdistää monen alan osaamisen ja yhteistyön.

4. POHDINTA

Savonia-ammattikorkeakoulun Viretorin harjoittelu sopi todella hyvin Työ Hyväksi-pilotin harjoittelupaikaksi, kuten suunnittelija Hanna Nevala ja fysioterapian opettaja Tuija Sairanen olivat ajatelleetkin. Tämän vahvistivat niin opiskelijoiden kuin työntekijöidenkin palautteet. Työ Hyväksi -pilotin alun onnistumiseen vaikutti myös pitkälti onnistunut yhteistyö Hannan, Tuijan ja minun välillä. Leena Kuntun (2019) tutkimuksessa korostetaan, että työelämän ja oppilaitoksen syvenevän ja tuloksellisen yhteistyön syntymistä edistämistä parantaa molempien osapuolten sitoutuminen projektiin, sekä yhteinen luottamus sekä toisen osapuolen intressien ymmärtäminen. Yhteishenkilöllä on Kuntun (2019) tutkimuksen mukaan merkittävä rooli toimia yhteistyön rakentajina organisaatioiden välillä. Yksi kehittämisen paikka tulevaisuudessa olisikin loistavien opiskelijoiden rekrytoinnin edistäminen kaupungin palvelukseen.

Pohjois-Savon ja Kuopion kaupungin kannalta olisi ensisijaisen tärkeää Työ Hyväksi-pilotista alkaneen yhteistyön jatkuminen ja syventyminen työhyvinvoinnin kehittämisen suhteen. Pohjois-Savon hyvinvoinnin mittarit ovat monella hyvinvoinnin osa-alueella maan heikoimpia (Hämäläinen & Puustinen & Rytönen & Törmä 2019, 3-6). Kuopion kaupunkikaan ei loista työhyvinvoinnin mittauksissa. Toimenpiteistä huolimatta, tulokset ovat jääneet laihoiksi. Kuopio menettää kuntien keskiarvoa heikomman työhyvinvoinnin vuosittain noin 1,3 miljoonaa euroa sairaspöissaolöjen ja työtaturmien takia (Kuopion kaupunki 2018). Kuopion strategian tavoitteena on nousta hyvän elämän pääkaupungiksi vuoteen 2030 mennessä (Kuopion kaupunki 2020). Tämän tavoitteen toteutumiseen tarvitaan paljon alueellista yhteistyötä ja osaamispääomaa. Ilman selkeää tuottavuuden kasvua Kuopiota uhkaa sosiaali- ja terveysministeriön johtajan Liisa Hakalan (2019) kuvaama taloudellisen kestokyvyn romahtaminen. Kuopion kaupungin ja Savonia-ammattikorkeakoulun yhteistyön merkitys ei tule olemaan tulevaisuudessa-kaan ainakaan vähenemään päin.

Lähteet

Hakala L. 2019. Työsuojelun tulevaisuus. Moniste. Sosiaali- ja terveysministeriön johtajan luento 6.2.2019 Tampereen TalviTyhyt tapahtumassa.

Hero, L-M. 2019. Learning to develop innovations. Individual competence, multidisciplinary activity systems and student experience. Väitöskirja. Turun yliopisto. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-7612-6>

Hämäläinen J, Puustinen P, Rytönen S, Törmi H. 2019. Hyvinvointia arkeen. Saatavissa: https://www.pssh.fi/documents/7796350/7878961/HYTE_esite_20.11.2018_web_sivut.pdf/3fb71e9a-df1b-4c3e-a49d-5bf796b6acfe

Johnston K, Yeung O. 2016. Research report: the future of wellness at work. Global wellness institute. Saatavissa: <https://globalwellnessinstitute.org/industry-research/the-future-of-wellness-at-work/>

Karvonen S, Kestilä L, Mäki-Opas T. 2017. Terveys sosiologian linjoja. 1.painos. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Kuopion kaupunki. 2018. Henkilöstökertomus 2017. Saatavissa: <http://publish.kuopio.fi/kokous/2018477397-5-1.PDF>

Kuopion kaupunki. 2020. Strategia. Saatavissa: <https://www.kuopio.fi/strategia>

Kuoppala E. 2019. The cultural event as a test bench of work-based pedagogy in vocational higher education: A study of strategic partnership, commitment, and expansive learning in a regional network. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-1061-5>

Kunttu L. 2019. Learning practises in long-term university industry relationship. Väitöskirja. Vaasan yliopisto. [verkkajulkaisu]. [viitattu 2.4.2020]. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-476-868-9>

Lommi S, Nevala H. 2019. TYÖ HYVÄKSI – Viretorin TYHY-toimintaa Kuopion kaupungille. Suullinen esitys 10.10.2019 Kuopion kaupungintalolla. Muistio.

Manka M-L, Manka M. 2016. Työhyvinvointi. 1.painos. Helsinki: Talentum pro.

Nevala H, Sairanen Tuija. 2019. Työ Hyväksi- pilotti: Opiskelija yhteistyöllä työhyvinvointia. Artikkelit 9.9.2019 Kuopion kaupungin sisäinen intranet.

Upola S. 2019. Työelämäorientoitunut projektioppiminen ammatillisen koulutuksen kontekstissa. Väitöskirja. Lapin Yliopisto. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-120-0>

Savonia-ammattikorkeakoulu 2020. Tutkimus ja kehittäminen. Saatavissa: <https://portal.savonia.fi/amk/fi/tutkimus-ja-kehittaminen>

Yesverkosto. 2019. Koulutuksen ja työelämän välinen yhteistyö on tärkeää, mutta haastavaa – näin uusimmat väitöskirjat aiheesta sanovat. Julkaistu 23.10.2019. Saatavissa: <https://yesverkosto.fi/koulutuksen-ja-tyoelaman-valinen-yhteistyo-on-tarkeaa-mutta-haastavaa-nain-uusimmat-vaitoskirjat-aiheesta-sanovat>

Kuva: Kerttu Jääskeläinen

VIRETORI TULEVAISUUDEN OPPIMIS- YMPÄRISTÖNÄ JA PALVELUNTARJOAJANA

Marja Äijö, TtT, ft, gerontologian ja kuntoutuksen yliopettaja, Savonia-ammattikorkeakoulu

Annu Suvinen, ft, TtM, fysioterapian lehtori, Savonia-ammattikorkeakoulu

Salla Lommi, ft, YAMK, Viretorin suunnittelija, Savonia-ammattikorkeakoulu

1. JOHDANTO

Työelämä uudistuu kovaa vauhtia ja tuo työntekijöiden osaamiseen uusia vaatimuksia. Myös työelämässä vaadittavan osaamisen merkitys muuttuu eletessä vuoteen 2035 mennessä. Opetushallituksen (2019) Osaaminen 2035, osaamisen ennakoitifoorumien ensimmäisessä ennakoititulosraportissa todetaan muun muassa, että työelämän vaatimukset edellyttävät työntekijöiltään entistä vahvemmin geneeristen taitojen hallintaa, yleistä työelämäosaamista ja ammattialakohtaista osaamista. Erityisesti digitaalisuus ja teknologinen osaaminen ovat tulevaisuuden kehityksen keskiössä. Viretorin palveluja ja Viretoria opiskelijoiden harjoittelupaikkana kehitettäessä tulee nostaa näiden taitojen oppimisen mahdollisuudet entistä vahvemmin näkyville opiskelijoille ja yhteistyökumppaneille.

Tulevaisuuden geneerisessä osaamisessa korostuu muutoksen hallintaan liittyvät taidot. Mikään ei ole niin varmaa kuin muutos ja muutos, joka voi tapahtua nopeasti. Viretorilla opiskelijat kohtaavat päivittäin tilanteita, joissa tulee ratkaista ongelmia tai tulee löytää uusia vaihtoehtoisia toimintatapoja, kun jo suunniteltua ei voidakaan toteuttaa muuttuneesta tilanteesta johtuen. Tällaisissa tilanteissa asianmukaisesti toimiminen

edellyttää itseohjautuvuutta, ongelmanratkaisukykyä ja tilanteen johtamistaitoja. Tämän lisäksi tilanne edellyttää opiskelijalta henkilökohtaisen osaamisen kehittämistä, jotta ratkaisut voidaan perustella näyttöön perustuvalla tiedolla ja ne pystytään toteuttamaan ammatillisesti hyvin. Tulevaisuudessa siis korostuvat itsensä johtamisen taidot, jatkuva kyky ja halu oppia uutta sekä kehittää omaa osaamistaan. (Opetushallitus 2019; Levälähti ym. 2019.) Jotta muutosta voidaan tulevaisuudessa hallita korostuvat myös opiskelijoiden osaamisessa yhteistyötaidot ja tiimeissä työskentely. Tulevaisuuden työelämässä tiimityö korostuu. Se edellyttää tiimin jäseneltä itsensä johtamisen taitoa ja kykyä toimia niin tiimin vakituksena jäsenenä kuin joustavasti siirtyä asiantuntijavierailijaksi muihin tiimeihin. Viretorin toiminta pohjautuu tiimityöskentelyyn ja se tarjoaa opiskelijoille erinomaisen mahdollisuuden oppia näitä taitoja.

Digitalisaatio muuttaa toimintatapoja sosiaali-, terveys- ja kuntoutusaloilla, yrityksissä ja asiakkaan käyttäytymisessä. Digitalisaatio tulee olemaan myös tulevaisuuden toiminta- ja kilpailuedellytys. Jo nyt voidaan todeta, että koronavirus epidemia Suomessa keväällä 2020 on edistänyt digitalisaatiota ja digitaalisten palveluiden nopeaa kehittämistä ja käyttöönottoa. Erityisesti Viretori on pystynyt äärimmäisen nopeassa ajassa muuntamaan olemassa olevia käytänteitään digitaalisiksi ja palvelemaan näin myös koronaepidemian aikana asiakkaita. Nämä nopeat digitaalisten alustojen ja ratkaisujen haltuun- ja käyttöönotot mahdollistavat opiskelijoille harjoittelun ja oppimisen. Samalla ne rakentavat opiskelijoiden osaamista digitalisaatioon ja antavat tilaisuuden ratkaista työtehtäviä entistä monipuolisemmin ja laajemmin. Se että opiskelijat osaavat hyödyntää joustavasti ja ketterästi erilaisia digitaalisia alustoja ja palveluja, korostuvat tulevaisuudessa. Jo nyt Viretorin toiminnassa näitä ovat olleet esimerkiksi koulufysioterapia toiminta, Viretorin virtuaalinen vastaanotto- ja kotikäyntitoiminta sekä erilaiset etäohjaukseen perustuvat ryhmäpalvelut.

Viretorin toiminta on asiakaslähtöistä toimintaa. Asiakaslähtöinen palveluiden kehittämisosaaminen edellyttää uudenlaisia ratkaisuja esimerkiksi vuorovaikutteiseen asiakaspalveluun, palvelumuotoiluun ja automaation mahdollisuuksien hyödyntämiseen. Asiakaslähtöisessä palveluiden kehittämisessä korostuvat vuorovaikutus, viestintä- ja kommunikointitaidot. Tilanteissa asiakkaan aito kohtaaminen, kuuntelu ja hyvä vuorovaikutus johtavat parempaan palvelutulokseen käytettiinpä mitä tahansa menetelmää tulokseen pääsemiseksi. Työskentelyssä korostuu entistä enemmän myös ammattieetinen osaaminen. Viretorin toiminnassa asiakkaiden kanssa opiskelijat harjoittelevat asiakaslähtöisyyttä kaikissa kohtaamisissa. Viretorin asiakassuhteet perustuvat kiireettömyyteen ja kohtamiseen, mikä mahdollistaa asiakaslähtöisen työskentelyn. Lisäksi Viretorin palvelut ovat kehittyneet, ja kehittyvät jatkuvasti, asiakasrajapinnasta tulevien toiveiden ja tarpeiden mukaan. Esimerkkeinä asiakkaiden tarpeista kehittyneistä palveluista on moniammatillisesti toteutetut kaatumista ennaltaehkäisevät kotikäynnit ikääntyneille ja nuorille urheilijoille toteutettavat kartoitukset sekä niihin perustuva ohjaus.

Ihmisten toimintakyvyn, toimeentulon ja palveluiden turvaaminen, jotta suomalaiset voivat elää yhdenmukaisessa, kestävässä ja vakaassa yhteiskunnassa on asetettu Sosiaali- ja terveysministeriön (s.a.) strategiassa vuoteen 2030 missioksi. Strategian tavoitteiksi on asetettu ihmisten aktiivinen osallisuus, yhteen toimivat palvelut ja etuudet, turvallinen ja hyvinvoiva elin- ja työympäristö, kestävä rahoitus sekä hyvinvointi työn murroksessa. Hallitusohjelman linjauksia mukaillen tämä edellyttää myös Viretorin toi-

mijoilta pitkäjänteistä työtä ihmisten arjen ja hyvinvointiyhteiskunnan hyväksi. Viretorin suuntaviivat palvelujen kehittämiseen nousevat kansallisista suuntaviivoista ja suosituksista sekä Savonia-ammattikorkeakoulun strategiasta.

Tämän artikkelin tarkoituksena on kuvata Viretorin tulevaisuuden kehittämislinjoja opiskelijoiden harjoittelupaikkana Savonia-ammattikorkeakoulun strategisten linjausten mukaisesti.

2. PALAUTE MUOKKAA VIRETORIN TULEVAISUUTTA

Viretorin toiminta perustuu jatkuvaan vuorovaikutukseen eri yhteistyökumppaneiden kesken. Toiminnassa korostuvat vuorovaikutus asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa, joustavuus, innovatiivisuus ja ketterät ratkaisut toteuttaa palveluja nopeallakin aikataululla kuitenkin laadukkaana suunnittelun mahdollistaen ja opiskelijoiden opintojen vaiheen huomioiden. Viretorin tavoitteena on toimia toimintaympäristönä hyvin monipuolisille hyvinvointia edistäville palveluille. Jotta palvelut kehittyvät vastaamaan yhteistyökumppaneiden tarpeita, kaikilta Viretorin toimijoilta kerätään palautetta.

Palautteen kerääminen Viretorin toiminnasta on jatkuvaa. Viimeaikaisten *opiskelijapalautteiden* mukaisesti suurin osa opiskelijoista suosittelisi Viretori-harjoittelua opiskelijatovereille. Fysioterapeuttiopiskelijoiden opintoihin Viretori-harjoittelu kuuluu osana opetussuunnitelmaa, jonka mukaisesti kolmantena opiskeluvuotena jokainen opiskelija harjoittelee Viretorilla, lukuunottamatta satelliittiryhmissä opiskelevia. Opiskelijoiden antaman palautteen mukaan Viretori-harjoittelussa korostuu muun muassa tiimityö ja moniammatillisuus, yrittäjämäinen työskentelytapa, työelämätaitojen harjoittelu sekä vuorovaikutus. Haasteita opiskelijoille on palautteen mukaan tuottanut ajankäytön hallinta. Myös teknologian käyttö nousee opiskelijapalautteissa esille seuraavasti:

”Oma-aloitteisuus, innostuneisuus oppia uutta sekä kehittyä, vuorovaikutustaidot. Opin näistä eniten, sillä harjoittelun toteutus oli etänä. Jotta tekniset taidot onnistuvat, piti löytyä intoa uuden oppimiseen.”

Vastaanotolla käyvien yksilöasiakkaiden palautteen perusteella Viretori on vielä suhteellisen näkymätön. Haasteena asiakkailta on löytää Viretorin palvelujen piiriin, vaikka Viretorilla on käytössä nettisivut ja sosiaalisen median kanavat. Näkyvyyttä on lisätty erityisen suunnitelmallisesti Savonia-ammattikorkeakoulun sisäisesti ja koko Kuopion laajuisesti 2020 syksystä alkaen. Opiskelijat ovat esimerkiksi keväällä 2020 tuottaneet some-kampanjan näkyvyyden edistämiseksi. Tämän lisäksi markkinointisuunnitelma Viretorin yksilöpalveluiden näkyvyyden lisäämiseksi on laadittu yhteistyössä Wellness Business opiskelijoiden kanssa. Myös muotoilun opiskelijat tekevät opintojakso-integraationa Viretorille markkinointimateriaalia ja uudistavat Viretorin nettisivuja. Savonia-ammattikorkeakoululla Viretorin toimijoista on koottu Viretorin kummit-ryhmä, jonka tavoitteena on Viretorin palveluiden tietoisuuden lisääntyminen oman organisaation henkilöstön kesken. Kohdennettua markkinointia yhteistyökumppaneille sekä näkyvyyttä erilaisissa tapahtumissa pyritään lisäämään tavoitteellisesti ja Kuopion kaupunki edistää Viretorin näkyvyyttä omissa tiedotuskanavissaan yhteistyön nimissä.

Opiskelijoiden harjoittelupalautteissa yksilöasiakkaiden osalta haasteena on ollut asiakkaiden vähyys, johon on vaikuttanut myös vapaiden vastaanottoaikojen rajallinen saatavuus. Tulevalle toimintakaudelle opiskelijoiden ryhmätoimintaan kohdistuvia palveluja on rajattu, jolloin aikaa vapautuu yksilövastaanottoaikojen mahdollistumiseksi. Opettajan ohjauksaika, tukemaan opiskelijoiden asiakastyöskentelyä, on lisätty. Näillä toimilla on pyritty vastaamaan fysioterapeuttiopiskelijoiden palautteissa esille nousseeseen arvioon siitä, että Viretori-harjoittelussa harjoittelun arviointikriteerien osat alueet *terapiaosaaminen* sekä *fysioterapeuttinen arviointi ja kliininen päättely* jäävät vähäisemmiksi tavanomaisiin harjoitteluihin verrattuna. Oman haasteensa yksilöasiakastyöskentelylle asettaa myös fyysisten tilojen rajallisuus. Nykyisellään Viretorin tilat koostuvat yhdestä vastaanottohuoneesta ja toimistotilasta, joiden käyttö jakautuu useiden opiskelijoiden kesken. Opiskelijapalaute huomioiden on aloitettu Viretorin tilojen suunnittelu muotoilun opiskelijoiden voimin ja lukuvuodelle 2020-2021 lisäämällä opiskelijoiden kalenteriin väljyyttä yksilöasiakkaiden vastaanottamisen mahdollistamiseksi.

Yhteistyökumppaneiden palautteessa korostuu Viretorin tarpeellisuus muita sosiaali- ja terveyspalveluja täydentävänä toimijana. Viretorin toiminta nähdään tarpeellisena ja merkityksellisenä. Palautetta yhteistyökumppaneina on saatu esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimilta, järjestöiltä ja yhdistyksiltä sekä kouluilta. Yhteistyö Viretorin kanssa on organisaatioissa koettu sujuvaksi ja myös hyödyttävän organisaatiota itseään niin asiakkaiden kuin asiantuntijoiden näkökulmista. Viretorin näkyvyys ja tieto Viretorista sen sijaan kaippaa edelleen kehittämistyötä. Tiedottamista näkyvyyden lisäämiseksi täytyy tulevaisuudessa edelleen jatkaa niin Savonia-ammattikorkeakoulun sisällä, kuin yksilöasiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden suuntaan. Tulevaisuudessa on pyrkimys luoda Viretorin yhteistyökumppaneille yhteinen virtuaalinen alusta, jossa yhteistyökumppaneiden välinen verkostoituminen, tapaamiset ja tiedonvälitys mahdollistuisi matalalla kynnyksellä. Myös Viretorin nettisivujen sisällöllisessä kehittämisessä ja näkyvyydestä huolehtimisessa tulee huomioida yhteistyökumppaneiden näkökulma.

3. ONKO VIRETORI HARJOITTELUYMPÄRISTÖ VAI PALVELULIIKETOIMINTAA?

Tällä hetkellä Viretori toimii paljolti yhteisen hyvän pelikenttänä. Se tarjoaa edullisia palveluita ihmisille, joilla ei ole mahdollisuuksia käyttää kalliita palveluita. Tulevaisuuden kehittämistyössä jatkuvan keskustelun kohteena on kysymys siitä, että onko Viretori vain harjoitteluympäristö vai palveluliiketoimintaa harjoittava yksikkö? Harjoitteluympäristönä Viretori jatkaa toimintaansa jo kehitettyjen palveluiden mukaisesti edullisia matalan kynnyksen palveluja tarjoavana yksikkönä. Matalan kynnyksen palveluiden tarjoaminen sitoo periaatteellisesti Viretoria tulevaisuuden Sosiaali- ja terveyspalveluihin, joissa tavoitteena on tarjota entistä laajemmin hyvinvointia tukevia ja sairauksia ennaltaehkäiseviä palveluita. Matalan kynnyksen palveluita räätälöidään vahvasti asiakasryhmien tarpeista ja ne kiinnittyvät voimakkaasti erilaisiin hankkeisiin Kuopion alueella toimittaessa.

Viime aikoina Viretorin palveluliiketoimintaidea on korostunut keskusteluissa. Keskustelua on ohjannut ajatus Savonia-ammattikorkeakoulusta monialaisena koulutusorganisaationa ja osaamisen hyödyntämisestä laajasti esimerkiksi Savonian liiketalouden

opiskelijat Business Centerissä, Wellness Busineksessä, Y-tiimissä ja Y-akatemiassa. Tarkoituksena olisi räätälöidä palvelupaketteja asiakkaille, kysynnän mukaisesti. Palvelupakettien idea on noussut esille yhteistyökumppaneiden palautteissa Viretorin kehittämiseksi. Palvelupaketit voisivat olla esimerkiksi Tyhy-päiviä, työhyvinvointiin liittyviä palveluja tai fyysisen kunnon mittauspaketteja yrityksille ja yksityisille asiakkaille. Räätälöidyt palvelut ja moniammatillisten opiskelijatiimien taitojen ja tietojen yhdistäminen voisi olla Viretorin vahvuus tulevaisuuden palveluiden tarjoajana.

Joustava liikkuminen Viretorin eri palveluiden välillä tuo vahvuutta toimintaan. Liikkuminen harjoitteluympäristön, palveluliiketoiminnan ja jopa mahdollisten terveystalouksien rajapinnassa antaa Viretorille mahdollisuuden olla sekä ainutlaatuinen harjoittelu- ympäristö että palveluntarjoaja. Harjoittelu- ympäristönä Savonia-ammattikorkeakoulun monipuolisen koulutustarjonnan hyödyntäminen mahdollistaa jatkuvasti uusia ulottuvuuksia Viretorin palveluiden kehittämiseen ja toteuttamiseen. Viretori tarjoaa jo nyt harjoittelupaikkoja muillekin kuin terveystalouksien opiskelijoille, joka mahdollistaa entistä moniammatillisemmat tiimit palveluliiketoimintaa työstämään.

Viretorin tulevaisuuden mahdollisuudet ovat laajat. Toiminnassaan sillä on useita erilaisia vaihtoehtoja ja muotoja. Toimijoina Viretorilla nähdään toimivan entistä monialaisempi ja moniammatillisempi opiskelijakunta ja opettajat yhdessä koordinaattorin kanssa. Viretorin tulevaisuuden toiminta muodoista riippumatta Viretorin tavoitteena on pysyä ketteränä, ajassa muokkautuvana ja laadukkaana harjoittelupaikkana sekä asiakaslähtöisenä palveluntarjoajana.

4. SAVONIAN STRATEGIA OHJAA VIRETORIA KOHTI TULEVAISUUTTA

4.1 Savonian Strategia 2021-2030

Savonia-ammattikorkeakoulun visiona vuoteen 2030 esitetään, että "Savonia on vastuullisesti vaikuttavin ammattikorkeakoulu". Savonian arvoiksi uudella strategiakaudella 2021-2030 on nostettu luotettavuus, rohkeus ja yhteisöllisyys. (kuva 1). Viretorin toiminnassa pyrimme siihen, että olemme luotettava yhteistyökumppani ja pyrimme rohkeasti kehittämään toimintaamme tekemällä uusia avauksia esimerkiksi aloille, joilla emme ole aiemmin toimineet. Yhteisöllisyys on Viretorin yksi vahva "kulmakivi" toiminnassa niin asiakkaiden, opiskelijoiden, opettajien kuin yhteistyökumppaneiden kanssa. Näin korostamme yhdessä oppimista ja tekemistä työelämälähtöisesti.

Savonia-ammattikorkeakoulu on strategisina valintoina halunnut tulevalle kaudella painottaa personoitua koulutusta (kuva 1), joka Viretorin toiminnassa tarkoittaa opiskelijoiden mahdollisuuksia toteuttaa oman kiinnostuksen mukaisesti erilaisia projekteja ja toimia erilaisten asiakasryhmien kanssa. Viretori mahdollistaakin opiskelijoille ketterästi erilaiset harjoittelukokonaisuudet, joiden sisältöihin opiskelija voi itse vaikuttaa. Asiantuntijuusharjoittelussa opiskelija voi suunnitella koko harjoittelun sisällön alusta loppuun sekä yhdistää harjoittelun esimerkiksi oman liiketoimintaosaamisen kehittämiseen. Personoitua koulutusta tukee Viretorin ketterä muoto mukautua nopeasti ajassa kysynnän mukaisesti palveluja suunniteltaessa sekä yhdistyä saumattomasti eri koulutusaloihin, kuten liiketalouteen ja muotoiluun.

Kuva 1. Savonian strategia 2021-2030 (Savonia-ammattikorkeakoulu 2020).

Kysyntälähtöisessä jatkuvassa oppimisessa yritykset ja organisaatiot, korkeakoulu ja oppija muodostavat kiinteän kokonaisuuden. Viretorillakin osaamistarpeiden tunnistaminen perustuu jatkuvaan ja avoimeen dialogiin Viretorin laajan yhteistyökumppaniverkoston ja opiskelijoiden harjoittelun tavoitteiden kanssa. Viretorin laajat palvelukokonaisuudet kuvataan määriteltyjen osaamisten avulla, jotka tuottavat lisäarvoa niin yhteistyökumppaneille kuin Viretorin asiakkaille ja erityisesti harjoitteleville opiskelijoille. Osaamistarpeiden tunnistamisen jälkeen suunnitellaan opiskelijoiden kanssa tarkasti räätälöity sisällöltään, laajuudeltaan ja toteutustavoiltaan tarkoituksenmukainen oppimiskokonaisuus, joka sisältyy esimerkiksi tiettyyn opintojaksoon, erikoistumiskoulutukseen, diplomikoulutukseen, tutkintoon tai muuhun opintokokonaisuuteen. Toteutustavoissa monipuolisesti Savonia-ammattikorkeakoulun resursseja hyödyntämällä Viretorin toimintoihin yhdistetään joustavasti niin monialainen koulutustarjonta kuin TKI-ympäristöjä ja -hankkeita.

Missiopohjainen tutkimus, kehittäminen ja innovaatio (TKI) liiketoiminta kohdentuu myös Viretorin toimintaan ja kehittämiseen. Erityisesti yhteistyötä on tehty Hyvinvointiteknologian painoalan kanssa, joka toimii vahvasti KuopioHealth-ekosysteemissä. Viretorin toiminnassa pystytään esimerkiksi tuottamaan koulutus- ja testauspalveluita yhdessä eri ekosysteemin toimijoiden ja heidän kumppaneidensa kanssa. Viretori haluaa toiminnassaan olla vaikuttava asiakaslähtöisten palveluiden tuottaja ja kehittäjä mm. palvelumuotoilun keinoin ja teknologiaa hyödyntäen. Keskeinen ajatus palveluiden tuottamisessa on hyvinvoinnin lisääminen ja ennaltaehkäisevä näkökulma. Tämän lisäksi pyritään hyödyntämään sekä kulttuurin että liiketoiminnan osaamista. Viretori kuuluu myös erilaisiin Savonia-ammattikorkeakoulun ulkopuolisiin digitaalisiin verkostoihin mahdollistaakseen toiminnassaan ajankohtaisen ja työelämälähtöisen yhteistyön ja tiedon jalkautumisen.

Viretoriin yhdistyy Savonia-ammattikorkeakoulun vahva strateginen tavoite uudenlaisen oppimisympäristöjen kehittämisestä (kuva 1). Erityisesti kokeilusta asiakasrajapin-

nassa esimerkiksi VR/XR teknologian erilaiset sovellukset, sekä erilaisten opetusalojen ja peliympäristöjen kokeilu. Savonian kehittämishankkeissa tuotetaan käytännön työkaluja ja osaamista tarpeen mukaisesti. Tämä tarkoittaa uusia palveluita, uusia tuotteita, uutta yritystoimintaa tai osaamisen uudistamista. Kehittämishankkeissa tuotettua tietoa ja kokemusta sovelletaan samanaikaisesti työelämän tarpeisiin ja koulutukseen. Savonian opiskelijat ja henkilöstö ovat yhdessä toteuttamassa innovaatiotoimintaa kumppaneiden kanssa (OIS- toiminta, Open Innovation space). Savoniassa tehdään vuositasolla yli 1000 työelämälähtöistä opinnäytetyötä, jotka tarjoavat merkittävän käytännön kehittämis-, tutkimus- ja innovaatioresurssin alueen yritys- ja elinkeinoelämälle. (Savonia 2020). Viretorille tehdään jatkuvasti opinnäytetöitä eri ammattikorkeakoulun tutkintotasoilta ja ylemmältä ammattikorkeakoulutasolta, myös oppilaitosrajojen ylitse. Lisäksi Viretori tilaa Savonian opiskelijoilta monialaisesti kehittämistehtäviä ja toimii hankeopintojen alustana sekä tilaajana. Opiskelijat voivat olla Viretoriin yhteydessä omien ideoidensa kanssa, joita he voivat toteuttaa Viretorilla opintojen puitteissa. Viretori toimii myös siltana opiskelijoiden ja sopivien yhteistyökumppaneiden kanssa. Viretori on mukana myös Savonian eri hankkeissa osana ideointia, suunnittelua tai toteuttamista.

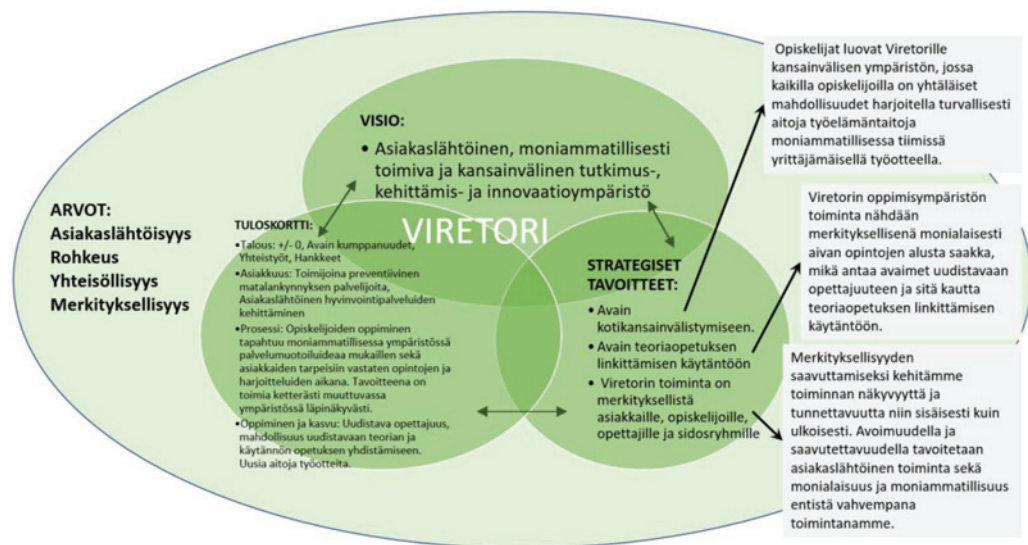
Savonia-ammattikorkeakoulu lupaa olla tulevilla strategialluillaan kestävän kasvun kumppani ja osaamisen varmistaja laajalla tehtäväkentällä. Monialaisen koulutustehtävän lisäksi Savonia tukee työ- ja elinkeinoelämän elinvoimaa tutkimus- ja kehittämis- sekä innovaatiotoiminnan vahvalla kansainvälisellä painotuksella. Savonia pyrkii tarjoamaan jokaiselle opiskelijalle jo opiskelujen aikana työelämälähtöistä asiantuntija- yhteisöä, johon kiinnittyä (Savonian strategia 2021-2024). Viretorin kehittää opiskelijoiden työelämävalmiuksia monipuolisesti ammatillisen substanssiharjoittelun ohella. Parhaimmillaan Viretorilla opiskelija pääsee harjoittelemaan moniammatillista tiimityöskentelyä asiakas- ja palvelutuotannon rajapinnassa elinkeinoelämän kanssa yhteistyössä. Opiskelijoilla on mahdollisuus luoda monipuolisia työelämäkontakteja Viretorin yhteistyökumppaneiden ja asiakkaiden kanssa. Lisäksi harjoitteluympäristössä korostuu useat tulevaisuuden työelämälle välttämättömät taidot, kuten oman työn ohjaamista osana erilaisia tiimejä, erilaisten digitaalisten ympäristöjen haltuunotto ja kansainvälisen materiaalin sekä palveluiden tuottaminen yhdessä kansainvälisten kumppanien kanssa. Kansainvälisyys on kiinteä osa Viretorin toimintaa. Viretorilla työskentelee lähes jokaisessa harjoittelussa vaihto-oppilaita ja lisäksi englanninkielisistä tutkinto-ohjelmista olevat opiskelijat voivat hakea harjoitteluun Viretorille. Viretorille rakennetaan englanninkielisiä nettisivuja ja Viretorin oppimisympäristön materiaaleista löytyy englanninkieliset versiot mahdollistaen kansainvälisen työskentelyn. Tulevaisuuden tavoitteena on mahdollistaa opiskelijoille vielä vahvemmin kotikansainvälistymiseri muodot esimerkiksi virtuaalivaihdon ja kansainvälisten työelämäyhteistyökumppaneiden avulla.

4.2 Viretorin visiona asiakaslähtöinen, moniammatillisesti toimiva kansainvälinen oppimisympäristö

Viretorin toiminnalla on oma strategia, visio ja tuloskortti (kuviot 2). Viretorin suunnittelijan pyynnöstä Savonia-ammattikorkeakoulun YAMK-tutkintoa suorittanut opiskelija opinnäytetyössään 2019-2020 kehitti Viretorille strategian. Lähtökohtana työlle oli saada Viretorin toiminnan perusteet kirjalliseen muotoon suunnittelijan vaihtuessa ja

kiinnittää Viretorin yhteistyökumppanit vahvemmin mukaan Viretorin kehittämiseen. Työssä käytettiin kehittävää työntutkimusmetodia ja tutkimuksen kohderyhmä koostui Viretorille tärkeistä yhteistyökumppanien jäsenistä. Viretorin strategisiksi tavoitteiksi nousi teoriaopetuksen linkittäminen käytäntöön ja toiminnan merkityksellisyys opiskelijoiden näkökulmasta sekä kotikansainvälistymisen mahdollistaminen opiskelijoille. Strategisia tavoitteita ohjaa visio asiakaslähtöisestä, moniammatillisesti toimivasta kansainvälisestä oppimisympäristöstä. Tulokortin avulla Viretorin suunnittelija ja Savonia voi tarkastella strategian toteutumista. (Nousiainen 2020, 6, 47-48, 51, 53).

Viretorin toiminnan visio ja Savonian korkeakoulukohtainen visio nivoutuvat tavoitteiltaan hyvin toisiinsa tukien yhteisiä toimintoja kohti tavoitteita. Viretoritoiminnan näkyväksi tuominen esimerkiksi asiakasyhteistyökumppaneihin vahvemmin verkostoitumalla, koko ammattikorkeakoulutasolla opiskelijarajapinnassa tapahtuvaa työskentelyä kehittämällä ja julkaisuja tuottamalla edistävät Viretorin vision toteutumista kaikilta osilta. Lisääntynyt asiakasmäärä lisää asiakaspalautteen saamista Viretorin palveluiden kehittämiseksi. Opiskelijoiden tiedon lisääntyminen Viretorin toiminnan periaatteista ja tavoitteista kasvattavat opiskelijoiden merkityksellisyden kokemusta ja korostavat opiskelijoiden vaikuttamisen mahdollisuutta Viretorin toimintoihin. Kansainvälisen materiaalin rakentaminen onnistuu parhaiten, kun suomenkielisiä julkaisuja on riittävän kattavasti käännöstyötä varten.

Kuva 2. Viretori oppimisympäristön strategia, visio, arvot ja tasapainotettu tulokortti (Nousiainen 2020, 48).

Tulokortti tarjoaa Viretorille yhden keino seurata ja tarkastella strategisia tavoitteita. Erityisesti organisaation sisäisten tavoitteiden, kuten opettajuuden ja palautejärjestelmien kehittämisen suhteen, tulokortti toimii hyvänä työvälineenä (taulukko 1). Viretorin toimintaa on tarkastelu myös liiketoiminnan mittareiden avulla. Opinnäytetyön rinnalla Viretorin toimintaa on mallinnettu vuonna 2020 myös taloushallinnon erikois-asiiantuntija –opintojen puitteissa Business Model Canvasin avulla. Näiden erilaisten tarkastelumallien avulla Viretorin toiminnasta rakennetaan vaikuttavaa ja laadukasta toimintaa kohti tulevaisuutta.

Taulukko 1. Viretori oppimisympäristön tasapainotettu tuloskortti (Nousiainen 2020, 47).

	TALOUS	ASIAKKUUS	PROSESSI	KASVU JA OPPIMINEN
PÄÄMÄÄRÄ	+/-0, Avainkumpanuudet, Yhteistyöt, Hankkeet.	Toimijoina preventiivinen matalan kynnyksen palvelijoita, asiakaslähäinen hyvinvointipalveluiden kehittäminen.	Opiskelijoiden oppiminen tapahtuu moniammatillisessa ympäristössä palvelumuotoiluideaa mukailleen sekä asiakkaiden tarpeisiin vastaten opintojen ja harjoitteluiden aikana. Tavoitteena on toimia ketterästi muuttuvassa ympäristössä läpinäkyvästi.	Uudistava opettajuus, mahdollisuus uudistaa teorian ja käytännön opetuksen yhdistämiseen. Uusia aitoja työotteita.
KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT	Avainkumpanuudet, Yhteistyössä tuotetaan tiettyjä palveluita, Hanketoiminat.	Työhyvinvointia ylläpitävää, laaja, monipuolinen asiakaskunta (vauvasta vaariin, ryhmä-yksilö, kansainvälisyys-kotikansainvälisyys, järjestöt, seurat, organisaatiot, yritykset).	Hyvällä suunnittelulla sekä vahvalla sisällöllisellä ja ajallisella integraatiolla (eri alojen harjoitteluiden kanssa samaan aikaan niin, että pystytään tuottamaan monialaisia palveluita, jotta ne olisi mahdollista suunnitella).	Kehittämisympäristö, moniammatillinen työympäristö.
MITTARI	Eurot	Määrällinen: mitä palveluita käytetään ja minkä verran. Rinnakkain talousmittarin kanssa.	Määrälliset opintopisteet, opiskelijamäärät koulutusallollisesti ja kansainvälisesti. Laadulliset: opiskelijapalautteet, tavoitteiden saavuttaminen ja itsearviointi, monialaisen toiminnan mittaaminen.	Yhteisopettajuus. Paljonko yhteisiä opintojaksoja, joihin sisällytetään Viretorin toimintaa?
TAVOITEARVO	Eurot, seuranta neljännesvuosittain.	Seuranta neljännesvuosittain.	Mittaminen jatkuvaa, teknologisesti ja reaaliaikaisesti (jatkuva, päivitetty, läpinäkyvä). Automatisointi, järjestelmän kehittäminen.	Määrällinen: opettajien osallistuminen Viretorin toimintaan? Moniammatillisten opintojaksojen määrää?
TOIMINTASUUNNITELMA	Sähköisen seurannan kehittäminen mittaamisen mahdollistamiseksi. Tavoite: suunnitelman laadinta Tavoite: seuranta. Seurantakäyntien määrä, kustannukset, asiakaskokemukset - Sponsorit/ Yhteiskuntavastuu - Kumpanuuksien ja yhteistyön ylläpito ja uusien yhteistyöiden hankinta.	Palvelutarjonnan tarkastelu, maahanmuuttajien huomiointi palveluiden järjestämisessä. Seuranta: käyntien määrä, kustannukset, asiakaskokemukset.	Kehitetään läpinäkyvä mittari kaikille näkyväksi. Teknologia-opiskelijoiden hyödyntäminen mittarin kehittämisessä. Näppärän järjestelmän palautejärjestelmän kehittäminen -> pystytään seuraamaan opiskelijan oppimista, mikä mahdollistaa reaaliaikaisen seuraamisen ja kehittämisen. Vaaditaan monialaista ohjausresurssia, sitoutumista Viretorin harjoittelun kehittämiseen sekä yhtenäistä palvelumuotoilukoulutusta sekä ohjaajille että opiskelijoille.	Laadullisen kokemusperäisen mittarin kehittäminen opettajille.

Visio korostaa Viretorin ketteryyttä ja Viretorin vahvaa tausta-ajatusta opiskelun, osaamisen, työelämän ja asiakastyön yhdistämisestä. Niin Savonian kuin Viretorinkin strategiatyöskentely auttaa tulevaisuuden Viretoria ohjaamaan toimintaansa tavoitteellisesti kohti yhdessä suunniteltuja ja visioituja arvoja. Näin varmistamme, että Viretorin ketterä ja jatkuvasti ajan hengessä muuttuva toiminta pysyy vahvasti kiinnitettynä yhdessä rakennetuille perustuksille mahdollistaen tulevaisuuden innovatiivisten ammattilaisten taitojen kehittymisen. Viretori on nyt ja tulevaisuudessa vahvasti Savonian opiskelijoiden, ammattilaisten, asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden rakentama kokonaisuus.

5. VIRETORIN TULEVAISUUS

5.1 Valtakunnalliset tulevaisuuden näkymät

Tulevaisuudessa terveystalouden kysyntä ja palveluntarve tulevat kasvamaan entisestään. Erityisesti palvelutarvetta kasvattaa kasvava iäkkäiden ihmisten määrä Suomessa. Palvelujen tarpeeseen tulee vastata, mutta samalla tulee kasvattaa kansalaisten omaa vastuuta terveydestään (Sitra 2020). Tämä edellyttää toimenpiteitä ihmisten tietoisuuden lisäämiseksi hyvinvoinnista ja terveydestä. Viretorin toiminnassa kyseisiä palveluja on ollut ja niitä voidaan entistä enemmän tulevaisuudessa räätälöidä ja kohdentaa erilaisille asiakasryhmille.

Toimiakseen hyvin tämä kokonaisuus edellyttää entistä monialaisempaa kansallista ja kansainvälistä toimijaverkosta Viretorille, niin eri alojen opiskelijoita, terveysalan ammattilaisia ja opettajia, kuin myös muiden alojen työelämätoimijoita. Viretorilla tulevaisuudessa hyödynnetään entistä vahvemmin niin Savonia-ammattikorkeakoulun kuin Kuopion kaupungin kansainvälisiä verkostoja ja toimijoita. Mahdollisesti tulevaisuudessa Viretori on sekä oppimisympäristö että työelämätoimija. Viretori osana Savonian toimitiloja Savilahden kampuksella mahdollistaa lisääntyvän yhteistyön paikallisten ja samoissa tiloissa olevien yritysten kanssa hyödyntäen maksimaalisesti tilojen yhteisen käytön. Tämä avaa uusia mahdollisuuksia palveluiden kehittämisen liiketoiminnan idealla.

Tulevaisuutta visioidessamme Viretori toimii myös nykyaikaisena työnantajana huolehtien harjoittelussa olevien opiskelijoiden työhyvinvoinnista. Käytännön toimia opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseksi Viretorilla on jo toteutettukin. Jokaisena harjoitteluviikkonaan opiskelija voi käyttää tunnin harjoitteluajastaan omaan hyvinvointiinsa, haluamallaan tavalla. Poikkeustilanteen aikana vastaavan ajan opiskelijat saivat käyttää oman hyvinvointinsa edistämiseen puolituntia päivässä. Näin opiskelijat voivat viedä tietoa ja ideoita tuleviin työyksiköihin työhyvinvoinnin kehittämistä niin palvelun tuottajan kuin käyttäjänkin näkökulmasta. Viretorin kautta tieto ja osaaminen kasvavat ja leviävät.

Yhdessä olemme enemmän!

Lähteet

Immonen-Orpanan P. 2009. Onnistuneen ikääntymisen ymmärrystä rakentamassa. Fysioterapeuttiopiskelijoiden oppiminen kestävästä kehitystä edistävän kasvatuksen kehityksessä. Helsingin yliopisto Käyttätymistieteellinen tiedekunta Soveltavan kasvatustieteen laitos Tutkimuksia 300. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/20023/onnistu.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Kuopion kaupunki. 2020. Sosiaali- ja terveystalvet. Saatavissa: <https://www.kuopio.fi/-/pohjois-savon-sote-kehittamishankkeet-ja-sote-uudistuksen-valmistelu-kaynnistyi>.

Levälahti S, Nieminen J, Nyyssölä K, Suominen V, Kotipelto S. 2019. Osaamisrakenne 2035. Alakohtaiset tulevaisuuden osaamistarpeet ja koulutuksen kehittämishaasteet – Osaamisen ennakointifoorumin ennakointituloksia. Opetushallitus. Raportit ja selvitykset 2019:14. Saatavissa osoitteessa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/osaamisrakenne_2035.pdf

Nousiainen J. 2020. Strategian luominen Viretori oppimisympäristöön. Kehittävä työntutkimus metodi. Savonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö, ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020060417163>

Osaaminen 2035, Osaamisen ennakointifoorumin ensimmäisiä ennakointituloksia. 2019. Opetushallitus. Raportit ja selvitykset 2019:3. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/osaaminen_2035.pdf

Posote. 2020. Tulevaisuuden sote-keskus sote rakenneuudistus Pohjois-Savossa. Luettu: 27.10.2020. Saatavissa: <https://www.posote20.fi/>

Savonia-ammattikorkeakoulu. 2020. Savonian strategia 2021-2024. Savonia kestävä kasvun kumppanina ja osaamisen varmistajana. Saatavissa: https://portal.savonia.fi/amk/sites/default/files/pdf/tutustu_savoniaan/savonian_strategia_2021-2024_final.pdf
Sitra. 2020. Tulevaisuuden terveydenhuolto. Luettu: 17.10.2020. Saatavissa: <https://media.sitra.fi/2017/02/27173645/Tulevaisuuden20terveydenhuolto2022-2.pdf>

Sosiaali- ja terveysministeriö, STM. (s.a.). Strategia 2030. Saatavissa: <https://stm.fi/strategia>

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

ISBN: 978-952-203-280-5 (PDF)

ISSN: 2343-5496

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULUN JULKAISUSARJA 10/2020

9 789522 032805